

Izdevums
latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

48. sējums
2005. gada 17. februāris

Paziņojums Nr.

Saturs

Lappuse

I *Informācija***Revīzijas palāta**

2005/C 41/01	Īpašais ziņojums Nr. 7/2004 par jēltabakas tirgus kopīgo organizāciju, ar Komisijas atbildēm	1
2005/C 41/02	Ziņojums par Eiropas Rekonstrukcijas aģentūras 2003. finanšu gada pārskatiem, ar Aģentūras atbildēm	35

Šis OV anulē un aizstāj OV C 41, 2005. gada 17. februāris

I

(Informācija)

REVĪZIJAS PALĀTA

ĪPAŠAIS ZIŅOJUMS Nr. 7/2004

par jēltabakas tirgus kopīgo organizāciju, ar Komisijas atbildēm

(saskaņā ar EK līguma 248. panta 4. punkta otro daļu)

(2005/C 41/01)

SATURS

	Punkti	Lappuse
KOPSAVILKUMS	I.-X.	2
IEVADS	1.-19.	3
Tabakas audzēšana un ES tirgus	1.-4.	3
Tirgus kopīgās organizācijas (TKO) mērķi	5.-6.	4
Pasākumi, kas pieņemti atbilstīgi 1998. gada shēmai	7.-15.	5
Revīzijas mērķi	16.-19.	5
GATAVOŠANĀS 1998. GADA REFORMAI	20.-37.	6
Informācija un analīze, kas bija par pamatu 1998. gada reformas priekšlikumam	21.-33.	6
Lauksaimniecības un citu nozaru politikas nepietiekama saskaņošana	34.-37.	8
TKO NAV PANĀKUSI VĒLAMO IETEKMI	38.-74.	8
Nav sasniegti dažādo pasākumu mērķi	38.-65.	8
Nav vienkāršota pārvaldība	66.	11
Nepieņemamas vienošanās par cenām	67.-71.	12
Kontroles uzlabošanas procedūras nebija efektīvas	72.	12
Noteikumu neievērošana	73.-74.	12
REFORMĒTĀS TKO UZRAUDZĪBA UN VĒRTĒŠANA	75.-87.	13
Uzraudzība	75.-84.	13
Ārējā vērtējumā secināts, ka TKO nesniedza paredzēto ietekmi	85.-87.	14
TKO TURPMĀKA REFORMĒŠANA	88.-95.	15
TKO reformas iespēju vērtēšana	88.-91.	15
Kā ierosinātā reforma risinātu revīzijas gaitā identificētos trūkumus	92.-95.	15
SECINĀJUMI UN IETEIKUMI	96.-107.	15
Secinājumi	96.-102.	15
Ieteikumi	103.-107.	16
Komisijas atbildes		25

KOPSAVILKUMS

I. Eiropas Savienība (ES) ražo aptuveni 5 % no pasaules jēltabakas, tātad tā ir piektais lielākais ražotājs pasaulē. Taču vairāk nekā pusi no saražotās produkcijas ES eksportē, jo vairuma izaudzētās tabakas aromāts un garša ES netiek pieprasīta. Pārsvārā ES ražo *Virginia* un *Burley* šķirņu tabaku, kurai ir neitrāls aromāts un garša un kuru izmanto par galveno pildījumu cigaretēs. Mazākā apjomā tiek audzētas arī dažas austrumu tabakas šķirnes, kuru aromātam un garšai ir lielāks pieprasījums. Ņemot vērā iepriekš teikto, ES importē tās patērētāju aromāta un garšas gaumei atbilstošu tabaku 9 % apmērā no pasaulē saražotās produkcijas, tātad ir pasaules lielākais importētājs. Galvenās tabakas ražotājas valstis Eiropas Savienībā ir Itālija, Grieķija un Spānija, kuras kopā saražo 87 % no visas ES produkcijas. Ražošanas vispārīga iezīme ir liels skaits tabakas audzētāju ar mazām individuālām saimniecībām. Mehanizācija ir ierobežota, ražošanas izmaksas – lielas. ES tabakas audzētāji nevar sev nodrošināt pietiekami lielus ienākumus, nesaņemot ES atbalstu, kas veido aptuveni 75 % no ražotāju ieņēmumiem. Ja tabakas ražošana Eiropas Savienībā tiktu pārtraukta, tas neietekmētu tabakas produktu rūpniekus, kuri izejmateriālus iegūtu, palielinot importu.

II. ES savus tabakas audzētājus ar tirgus kopīgu organizāciju (TKO) ir atbalstījusi kopš 1970. gada. Katru gadu atbalsts tiek piešķirts aptuveni 1 000 miljonu EUR apmērā. Tirgus tika būtiski reformēts pirmoreiz 1992. gadā, kā arī vēlāk 1998. un 2004. gadā, cenšoties pienācīgi atbalstīt ienākumus budžeta iespēju robežās un uzlabot reakciju uz tirgus prasībām, kas savukārt celtu produkcijas vērtību. Pastāvēja cerības, ka tabakas audzētāju atkarība no sniegtā atbalsta mazināsies. Tika veikti arī citi pasākumi, kuru mērķis bija veicināt labprātīgu aiziešanu no tabakas nozares, izvēloties alternatīvas kultūras.

III. Palāta jau agrāk trīs reizes ir sagatavojusi ziņojumus par TKO darbību. Savā jaunākajā 1997. gada ziņojumā Palāta secināja, ka 1992. gadā apstiprinātie pasākumi izmērāmā veidā neietekmēja subsidēšanas augsto līmeni attiecībā pret produkcijas vērtību, apstādītās platības, nodarbinātības rādītājus un ES tirgus stāvokli.

IV. Šīs revīzijas mērķis bija vērtēt, vai 1998. gada reforma bija pamatota un vai dalībvalstis to labi pārvaldīja. Tāpat revīzijas gaitā tika skatīts tas, kā Komisija uzraudzīja un vērtēja reformas īstenošanu un vai tika sasniegti reformētās TKO mērķi.

V. Pārbaudes iznākumā Palāta secināja, ka, izstrādājot priekšlikumus 1998. gada reformai, Komisija balstījās uz neuzticamiem datiem un veica neadekvātu tirgus analīzi. Šo trūkumu dēļ apstiprinātie pasākumi jau no paša sākuma bija lielā mērā nepiemēroti un vairākos aspektos izrādījās neefektīvi. Nav liecību par to, ka TKO būtu ietekmējusi ES ražošanu tā, lai mazinātu piedāvājuma lielo pārsvaru pār pieprasījumu. Tāpat Palāta konstatēja, ka ieviestie pasākumi vērā ņemami nepalielināja ieņēmumus no tabakas audzēšanas un nelīdzsvaroja tirgu, kā prognozēts. Produkcijas vērtību apdraudēja arī konkurenci ierobežojoša rīcība, kas izpaudās kā vienošanās par cenu trīs lielākajās ražotājvalstīs.

VI. Dalībvalstīs tika atklāti vairāki pārkāpumi, proti, netika veiktas noteikumos prasītās pārbaudes un netika pārbaudīti galvenie kontroles mehānismi, kā arī būtu bijis jāveic vairāk labojumu, piemērojot grāmatojumu noskaidrošanas procesu. 2004. gada jūnijā vēl nebija pieņemts neviens grāmatojumu noskaidrošanas lēmums.

VII. Pārraudzība no Komisijas puses nebija apmierinoša, TKO izvērtējums kavējās. Ārējo konsultantu veiktā vērtējuma rezultāti tika publiskoti ziņojumā 2003. gada oktobrī, un galvenajos jautājumos tie saskan ar Palātas revīzijā iegūtajiem rezultātiem.

VIII. 2002. gada jūlijā Komisija publicēja vidusposma pārskatu par kopējo lauksaimniecības politiku, kurā tā ierosināja jaunu stratēģiju ilgtspējīgai attīstībai visā lauksaimniecības nozarē. Saskaņā ar šo jauno stratēģiju atbalsts vairs nebūtu atkarīgs no ražošanas apjomiem, bet katrai saimniecībai to sniegtu atbilstīgi vienreizējo maksājumu shēmai. Revīzijas gaitā tika skatīta arī šīs izmaiņas iespējamā ietekme uz tabakas TKO.

IX. Padomes 2004. aprīlī pieņemtā reforma ⁽¹⁾ paredz pakāpeniski likvidēt atbalsta saistību ar ražošanas apjomiem. Turpmāk tabakas ražotājus atbalstīs, izmantojot saimniecību vienreizējo maksājumu shēmu. Tāpat atsevišķs finansējums tiks piešķirts tabakas platību pārstrukturēšanai.

X. Palāta atzinīgi vērtē pašreizējo reformu, kurai vajadzētu novērst daudzus no revīzijas gaitā konstatētajiem trūkumiem, lai gan tam būs vajadzīgs zināms laiks. Palāta iesaka Komisijai turpināt izmeklēt konkurences ierobežošanu dalībvalstīs un, ja tāda ierobežošana apstiprinās, attiecīgi rīkoties. Tāpat jāturpina konstatēt gadījumus, kad dalībvalstis nav piemērojušas noteikumos prasītās pārbaudes, un, ja iespējams, jāveic attiecīgi labojumi.

IEVADS

2. ES ražo aptuveni 5 % no pasaules jēltabakas, tātad tā ir piektais lielākais ražotājs pasaulē, taču ES tiek izmantota mazāk nekā puse no saražotās pašu produkcijas, jo tabakas aromāta un garšas dēļ tai nav pieprasījuma rūpnieku vidū. Lai iegūtu tabaku ar pieprasītām īpašībām, ES importē aptuveni 9 % no pasaulē saražotās produkcijas, tātad ir pasaules lielākais importētājs.

Tabakas audzēšana un ES tirgus

1. Jēltabaka ir lapu tabaka, ko audzētāji (ražotāji) audzējuši un sākotnēji kaltējuši, bet kas vēl nav apstrādāta. Nākamais posms ietver īpašu jēltabakas sagatavošanu, ko veic tā saucamie pirmapstrādes uzņēmumi, kas apstrādāto tabaku pēcāk piegādā tabakas rūpniekiem, kuri savukārt ražo cigaretes, cigārus, pīpes tabaku u. c. produktus. *1. pielikumā* attēlota tabakas audzēšanas, apstrādes, ražošanas un izplatīšanas ķēde.

3. Itālija, Grieķija un Spānija ir ES lielākās tabakas audzētājas, kuras saražo attiecīgi 38 %, 36 % un 13 % no visas ES produkcijas. *Tabula* sniedz pārskatu par ES jēltabakas piedāvājumu laikposmā no 1996. līdz 2000. gadam.

⁽¹⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 864/2004 (OV L 161, 30.4.2004., 48. lpp.).

Tabula

ES jēltabakas piedāvājuma bilance

(tonnas)

	1996 01/1996	1997 01/1997	1998 01/1998	1999 01/1999	2000 01/2000
Sākuma krājumi	383 263	286 291	244 942	226 565	212 319
Saussvara produkcija	299 274	300 563	306 794	304 148	302 289
Ievadumi kopā	543 022	536 110	533 411	528 782	528 000
Pieejams	1 225 559	1 122 964	1 085 147	1 059 495	1 042 608
Eksports	- 219 268	- 168 022	- 178 582	- 172 176	- 170 000
ES produkcijas patēriņš	- 135 000	- 125 000	- 120 000	- 115 000	- 120 000
Ievadumu patēriņš	- 585 000	- 585 000	- 560 000	- 560 000	- 560 000
Patēriņš kopā	- 939 268	- 878 022	- 858 582	- 847 176	- 850 000
Beigu krājumi	286 291	244 942	226 565	212 319	192 608
ES produkcija % no pasaules produkcijas	4,5	4,1	5,1	4,9	5,1
ES imports % no pasaules importa	28	27	28	26	26
ES eksports % no pasaules eksporta	11	8	9	9	9
ES eksports % no ES produkcijas	73	56	58	57	56
Iekšzemes patēriņš % no ES produkcijas	45	42	39	38	40

Avots: Lauksaimniecības ģenerāldirektorāts un ASV Lauksaimniecības departaments.

Šī tabula rāda, ka laikposmā no 1996. līdz 2000. gadam ES produkcijas iekšzemes patēriņš nav būtiski mainījies un ka ievadumu apjoms šajā pat laikposmā ir saglabājies nemainīgs.

4. Ar jēltabakas audzēšanu ES nodarbojas aptuveni 80 000 tabakas ražotāju, ražošanai galvenokārt izmantojot mazas individuālās platības. Ražošanas procesa mehanizācija ir ierobežota, ražošanas izmaksas – lielas. ES vairāk nekā trīsdesmit gadus ir sniegusi atbalstu jēltabakas audzētājiem, un pēdējos gados budžets ir bijis aptuveni 1 000 miljonu EUR.

Tirgus kopīgās organizācijas (TKO) mērķi

5. Pirms ES tika izveidots vienotais tirgus, tabakas audzētāji guva labumu no valsts tirgus nosacījumiem, kas sniedza viņiem garantētu cenu, lai nodrošinātu "taisnīgus ienākumus" (2). Šo atbalstu uzskatīja par vajadzīgu, jo ieņēmumu līmenis ne vienmēr sedza ražošanas izmaksas. Tabakas ražošanas reģionos šis atbalsts veidoja galveno lauksaimnieku ienākuma daļu. 1970. gadā attiecībā uz tabaku ieviestā TKO nomainīja valsts sistēmas, vienlaikus turpinot sniegt līdzīgu atbalsta līmeni.

6. Kopš tā laika TKO tika reformēta 1992. (3), 1998. (4) un vēlreiz 2004. gadā (5). Papildus vispārēju mērķu sasniegšanai, jēltabakas tirgus stabilizēšanai un taisnīga dzīves līmeņa nodrošināšanai ražotājiem, kā noteikts Līguma 33. pantā, TKO jo īpaši paredzēja:

- ierobežot ražošanu un neveicināt to tabakas šķirņu audzēšanu, kuras nav viegli pārdot ES tirgū;
- veicināt ES produkcijas kvalitātes un vērtības uzlabošanu;
- nodrošināt sabiedrības veselības aizsardzību un vides aizsardzības prasību izpildi;
- sekmēt brīvprātīgu aiziešanu no nozares;
- pastiprināt kontroles procedūras un vienkāršot pārvaldības uzdevumu dalībvalstīm.

(3) Padomes Regula (EEK) Nr. 2075/92 (OV L 215, 30.7.1992., 70. lpp.).

(4) Padomes Regula (EK) Nr. 1636/98 (OV L 210, 28.7.1998., 23. lpp.).

(5) Padomes Regula (EK) Nr. 864/2004.

(2) Padomes Regula (EEK) Nr. 727/70 (OV L 94, 28.4.1970., 1. lpp.).

Pasākumi, kas pieņemti atbilstīgi 1998. gada shēmai

7. Turpinājumā ir izklāstīti pasākumi, kas pieņemti, lai saņemtu šos mērķus.

Piemaksas

8. Ražotājiem ir jāslēdz audzēšanas līgumi ar pirmapstrādātājiem. ES subsidija tiek izmaksāta kā piemaksa par tabakas kilogramu, kas piegādāts un pieņemts atbilstoši šiem nosacījumiem. Piemaksa papildina cenu, ko ražotāji par savu tabaku saņem tirgū, un tai vajadzētu viņiem nodrošināt "taisnīgus ienākumus" un mudināt ražot labas kvalitātes tabaku. 1992. gadā Padome noteica piemaksas likmi katrai no astoņām šķirņu grupām, ko atzīst TKO. Kopš tā laika likmes faktiski ir saglabājušās nemainīgas⁽⁶⁾.

9. Piemaksu veido nemainīgā un mainīgā daļa, kura šobrīd ir 30 % līdz 45 %, atkarībā no šķirnes⁽⁷⁾. Piemaksas nemainīgā daļa pilnā apmērā tiek izmaksāta ražotājiem. Piemaksas mainīgo daļu ražotāju grupas sadala saviem biedriem proporcionāli cenai, kuru katrs no tiem par savām piegādēm ir saņēmis no pirmapstrādātājiem.

Audzēšanas līgumu izsoles shēma

10. Lai tabakas ražotne būtu tiesīga saņemt atbalstu, noteikumi paredz, ka pirmapstrādātājiem ir jāslēdz audzēšanas līgumi par katru tabakas šķirņu grupu ar ražotāju grupām vai individuāliem ražotājiem, kuri nav šādas grupas biedri. Lai palīdzētu līgumcēnām patiesi atspoguļot tirgus nosacījumus, dalībvalstīm tika dota iespēja katram ražas gadam praktizēt audzēšanas līgumu izsoles shēmu. Shēma ļauj individuāliem ražotājiem, kuri nav vienas vai vairāku ražotāju grupu biedri, piedāvāt savus spēkā esošos audzēšanas līgumus plašākā pirmapstrādes tirgū. Izsoles cenai jābūt vismaz par 10 % lielākai nekā sākotnējā līguma cenai, un sākotnējam pirmapstrādātājam jāsniedz iespēja pieskaņoties jaunajai cenai.

Sliekšņi, kvotas un valsts rezerves

11. Lai orientētu un ierobežotu ražošanu, vienlaikus saglabājot budžeta kontroli, Padome nosaka kopējo garantēto daudzumu, par kuru tiks izmaksāts atbalsts. Tas tiek noteikts katrai ražai pa tabakas šķirņu grupām un dalībvalstīm. Tas tiek piešķirts ražotājiem ar kvotas palīdzību, kas noteikta, pamatojoties uz viņu saražoto produkciju atskaites periodā. Režīms ļauj dalībvalstīm, ar Komisijas atļauju, pārnest garantētos daudzumus no vienas šķirņu grupas uz otru ar nosacījumu, ka ietekme uz budžetu ir vismaz neitrāla.

⁽⁶⁾ Izņemot V grupu, kurai piemaksa tika samazināta par 10 %, sākot ar 2002. ražas gadu un turpmāk.

⁽⁷⁾ Sākot ar 1999. gadu un turpmāk, mainīgā daļa ir progresīvi palielināta.

12. Pastāv arī kvotu atpirkšanas sistēma, kurā individuāli ražotāji, kuri vēlas galīgi pārtraukt tabakas audzēšanu, var pārdot savu kvotu atpakaļ ES, ja viņi to nevar pārdot citiem ražotājiem. Tiklīdz ES ir to atpirkusi, neatgriezeniski tiek samazināts valsts un ES ražošanas sliekšnis.

13. Visbeidzot, pastāv valsts kvotu rezerves sistēma, ko dalībvalstis izveidojušas no ražotājiem piešķirto kvotu atskaitījumiem. Šīs rezerves ir paredzētas tam, lai mudinātu esošos ražotājus pāriet uz citu kultūru audzēšanu un/vai pārstrukturēt savas saimniecības un lai ļautu ienākt tirgū tiem, kuri vēlas kļūt par tabakas ražotājiem.

Īpašais atbalsts ražotāju grupām

14. Ražotāju grupām ir jāpilda nozīmīgs uzdevums, lai saņemtu tirgus mērķus. Ar nosacījumu, ka šīs grupas nodrošina atbilstību likumdošanas prasībām un ir oficiāli atzītas dalībvalstīs, tām tiek atvēlēti 2 % no kopējās piemaksas, kas tiek izmaksāta ražotājiem. Vismaz puse no piešķirtajiem līdzekļiem ir paredzēta tam, lai ražotāju grupām kompensētu izmaksas, kas saistītas ar tehniskā personāla nodarbināšanu un sertificētu sēklu vai sējeņu iepirkšanu nolūkā uzlabot produkcijas kvalitāti un vides aizsardzības pasākumus. Pārpalikumu var izmantot ar infrastruktūru saistītiem pasākumiem, lai vairotu tabakas vērtību, tādiem kā šķirošanas, uzglabāšanas un apstrādes pakalpojumi, un lai nodarbinātu administratīvo personālu.

Tabakas fonds

15. Fonds tika izmantots, lai finansētu tabakas šķirņu un ražošanas metožu pētījumus, kā arī lai ar informatīvu kampaņu palīdzību apkarotu smēķēšanu, vairojot sabiedrības apziņu par tās kaitīgo ietekmi. Kopš 2003. gada pētniecības komponents ir pārņemts uz ES pētniecības programmu. Sākot ar 2002. gadu un turpmāk, Fonds finansē darbības galvenokārt, lai vairotu sabiedrības apziņu par visa veida tabakas patēriņa kaitīgo ietekmi, un citas darbības, lai palīdzētu ražotājiem pāriet no tabakas audzēšanas uz citu kultūru audzēšanu vai cita veida darbību. Šobrīd tam finansējums tiek nodrošināts, ieturot 3 % no piemaksas.

Revīzijas mērķi

16. Palāta jau iepriekš trīs reizes ir ziņojusi par TKO⁽⁸⁾, pēdējo reizi – savā 1996. gada pārskatā. Šīs revīzijas nolūks bija pārbaudīt reformēto tirgus režīmu, kas tika ieviests 1998. gadā.

⁽⁸⁾ Īpašais ziņojums Nr. 3/87 par jēltabakas tirgus kopējo organizāciju (OV C 297, 6.11.1987., 1. lpp.). Īpašais ziņojums Nr. 8/93 par jēltabakas tirgus kopējo organizāciju (OV C 65, 2.3.1994., 1. lpp.). 1996. gada pārskats (OV C 348, 18.11.1997., 83. lpp.).

17. Galvenie mērķi bija:
- novērtēt, vai Komisijas priekšlikumi veikt izmaiņas TKO, kas tika iekļauti 1998. gada reformā, bija pienācīgi pamatoti;
  - novērtēt, vai Komisija un dalībvalstis pienācīgi īstenoja un pārvaldīja ieviestos pasākumus;
  - novērtēt, vai Komisijas pārvaldības, uzraudzības un vērtēšanas procesi ļāva tai noteikt, cik lielā mērā tika sasniegti reformētās TKO mērķi.
18. Kritērijus, pēc kuriem Palāta pārbaudīja Komisijas pārvaldību, nosaka Finanšu regula, un tie ir vērsti uz to, lai noteiktu:
- vai pirms resursu mobilizācijas tika novērtētas iespējamās izmaksas un ieguvumi;
  - vai tika noteikta tirgus mērķu skaitliskā vērtība un nodrošināta izpildes uzraudzība;
  - vai budžets tika izlietots tā, lai nodrošinātu pareizu finanšu pārvaldību, jo īpaši ekonomiskumu un izmaksu efektivitāti;
  - vai ikgadējā budžeta procesā darbības tika regulāri pārskatītas tā, lai nepārtraukti varētu pārlicināties par to pamatojumu.
19. Galvenie revīzijas pierādījumu avoti bija:
- intervijas ar darbiniekiem, kas strādā ar tabakas nozari saistītos Komisijas dienestos, kompetentās valsts iestādēs, ražotājiem un apstrādātājiem un citām nozīmīgām personām, kuras darbojas tabakas tirgū;
  - no Komisijas, dalībvalstīm un citiem informētiem avotiem iegūti dokumenti;
  - pārbaudes uz vietas, kas tika veiktas Vācijā, Grieķijā, Spānijā, Francijā un Itālijā, kuras kopā saņem 97,7 % no piemaksām; pārbaudītie darījumi aptvēra 20 ražotāju grupas, kas pārstāv aptuveni 40 % no ES tabakas ražotājiem.

GATAVOŠANĀS 1998. GADA REFORMAI

20. Palāta pārbaudīja procesu, ar kura palīdzību Komisija izstrādāja savu reformas priekšlikumu, un norādīja, ka tas ir izstrādāts, balstoties uz noteiktiem galvenajiem pieņēmumiem. Tie ir – ka dažos apgabalos tabakai ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu darbu un ikviena iedzīvotāja iztiku, ka alternatīvu kultūru audzēšana nav dzīvotspējīga, ka pašreizējās tirgus nelīdzsvarotības un vērtēšanas atbalsta trūkuma trūkuma iemesls ir saražotās tabakas zemā kvalitāte, kā rezultātā tiek iegūtas zemas cenas. Palāta secināja, ka turpmāku Kopienas atbalsta piešķiršanu tabakas ražošanai varētu attaisnot vienīgi tas, ja ražotāji spētu uzlabot tabakas kvalitāti, gūt

augstāku cenu un samazināt savu atkarību no atbalsta. Ieviestie pasākumi to atspoguļoja. Tādēļ Komisija cerēja, ka visu reformas elementu kopējā ietekme uzlabos Kopienā saražotās tabakas kvalitāti un samazinās subsīdētās zemas kvalitātes tabakas eksportu.

Informācija un analīze, kas bija par pamatu 1998. gada reformas priekšlikumam

Tabakas ražošanas nozīme nodarbinātības jomā balstījās uz nepilnīgu informāciju

21. Viens no galvenajiem parametriem, kas vajadzīgs, lai novērtētu TKO pasākumu ietekmi, ir uzticama informācija par nodarbinātību. Komisijas novērtējumu tam, cik liela nozīme ir tabakas ražošanai saistībā ar nodarbinātību ražošanas reģionos, un priekšlikumu turpināt ražošanas atbalsta sistēmas īstenošanu vajadzēja balstīt uz atjaunotu informāciju, ko sniedz dalībvalstis.

22. Palāta konstatēja, ka Komisijas 1996. gada aprēķins (kas izmantots tās reformas priekšlikumu kontekstā), saskaņā ar kuru no tabakas ražošanas ir atkarīgi 170 000 pilnas noslodzes strādnieku, balstījās uz informāciju, kas attiecās uz 1986. gadu (par cilvēkstundām uz hektāru) un uz 1993. gadu (par audzēšanas platībām). Aktuālāka informācija no dalībvalstīm netika pieprasīta.

23. Tā kā šis aprēķins nebija ticams, Palāta to salīdzināja ar jaunāko informāciju, kas par 1999. gadu pieejama Komisijas 2003. gada vērtējuma ziņojumā. Šajā ziņojumā izteikts pieņēmums, ka tiek nodarbināti aptuveni 64 000 pilnas noslodzes strādnieku, kas saražo 90 % no ES produkcijas. Pēc Palātas aprēķiniem, tas nozīmē, ka kopumā tiek nodarbināti 72 000. Tas ir mazāk par pusi no tā, ko Komisija bija aprēķinājusi pirms 3 gadiem. Pēc Palātas domām šis aprēķins, iespējams, precīzāk raksturo stāvokli, kas faktiski dominēja 1996. gadā, kad Komisija sagatavoja savus priekšlikumus.

24. Katru gadu piemērojot kopējo budžetu aptuveni 1 000 miljonu EUR apmērā aprēķinātajiem 72 000 pilnas noslodzes strādniekiem, atbalsts veido EUR 13 653 par katru personu. Atšķirība no skaitļa EUR 7 600, ko minējusi Komisija, veidojas tādēļ, ka tā izmanto no atšķirīga avota iegūtu darba vienību skaitu, turpretim Palāta izmanto skaitli, kas balstīts uz datiem, kuru pārveidošanu apliecinājis Komisijas nolīgtais ārējais vērtētājs.

25. Visbeidzot, Komisija uzskatīja, ka dažos ražošanas apgabalos tabakas ražošanai ir nozīme ikviena iedzīvotāja iztikas nodrošināšanā. Šis secinājums balstījās uz dalībvalstu sniegtajiem paziņojumiem. Izvaicājot dalībvalstis revīzijas gaitā, tās nevarēja sniegt apliecinājumu saviem paziņojumiem.

ZIŅOJUMS

**par Eiropas Rekonstrukcijas aģentūras 2003. finanšu gada pārskatiem kopā
ar Aģentūras atbildēm**

(2005/C 41/02)

Paziņojums lasītājiem

Šajā izdevumā iekļauts Eiropas Revīzijas palātas Īpašā gada pārskata kopsavilkums.

Pārskata pilna versija tiks publicēta vēlāk.

Pagaidām ar pilnu tekstu var iepazīties šā *Oficiālā Vēstneša* spāņu, dāņu, vācu, grieķu, angļu, franču, itāļu, holandiešu, portugāļu, somu un zviedru valodas versijās.

SATURS

	Punkti	Lappuse
IEVADS	1.	
PALĀTAS ATZINUMS	2.-6.	9
Pārskatu ticamība	3.	
Notikušo darījumu likumība un pareizība	4.-6.	
APSVĒRUMI	7.-16.	
1.-4. tabula		
Aģentūras atbildes		10

PALĀTAS ATZINUMS

2. Palāta ir izskatījusi Aģentūras gada pārskatus un saistībā ar tiem notikušos darījumus par 2003. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu. Palāta revīziju veica saskaņā ar savu revīzijas politiku un standartiem, kas ir balstīti uz vispārpieņemtajiem starptautiskajiem revīzijas standartiem, tomēr pielāgoti Kopienas īpašajiem apstākļiem. Tādējādi Palāta ir guvusi pamatotu pārlicību par turpmāk izklāstītajiem Palātas atzinumiem.

Pārskatu ticamība

3. Palāta uzskata, ka Aģentūras pārskati nesniedz skaidru un patiesu priekšstatu par Aģentūras saimniecisko un finansiālo stāvokli (skat. 8. un 10. punktu).

Notikušo darījumu likumība un pareizība

4. Tā kā trūkst vajadzīgās informācijas par galīgo līdzekļu izlietojumu, kurus Aģentūra uzticēja gan valsts, gan starptautiskām ārējām struktūrām, Palāta nespēj sniegt atzinumu par likumību un pareizību attiecībā uz darījumiem, kas notikuši ar 2003. gadā veiktajiem maksājumiem 21,4 miljonu EUR apmērā (skat. 15. punktu). Tomēr, neskarot tālāk 5. un 6. punktā izteiktās piezīmes, Palāta uzskata, ka saistībā ar Aģentūras gada pārskatiem notikušie pārējie darījumi ir likumīgi un pareizi.

5. Saistībā ar maksājumiem Palāta ievēroja kļūdas, kas pieļautas attiecībā uz apliecināto dokumentu derīgumu, līgumu noteikumu ievērošanu un valsts iestāžu pilnvaru deleģēšanu (skat. 13. punktu).

6. Saistībā ar līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu katrā pietātajā pārbaudītajā darījumā Palāta atklāja novirzes no normas procedūru piemērošanā, kas liek apšaubīt principu, saskaņā ar kuru konkursu dalībniekiem ir nodrošināmas vienādas iespējas (skat. 14. punktu).

Šo ziņojumu Revīzijas palāta ir pieņēmusi 2004. gada 8. un 9. decembra sēdē Luksemburgā.

*Revīzijas palātas vārdā –
priekšsēdētājs*
Juan Manuel FABRA VALLÉS

AĢENTŪRAS ATBILDES

8. Tā kā Aģentūrai nav savas budžeta pozīcijas EK budžetā, ikgadējā budžeta veidošanas procedūra notiek vienīgi tās valdē Komisijas pārraudzībā. Šajā sakarā Aģentūra iesniedz tās budžeta projektu kā dažādu apropriāciju summu, kam tiek pievienots "iespējamo maksājumu plāns par dažādām saistībām", pilnīgā saskaņā ar Komisijas praksi. Taču šis sadalījums nav redzams, kad tās gada budžetu publicē speciālajā *Oficiālā Vēstneša* numurā, kas veltīts aģentūrām, jo tajā lietotais formāts vairumam aģentūru nediferencē apropriācijas. Pašreiz Aģentūra ir veikusi pasākumus, lai izskaidrotu tās operāciju finansiālo nodrošinājumu. Lai saskaņotu rīcību ar ABAC pieeju, apvienotā ieņēmumu un izdevumu budžeta sagatavošana visam periodam pabeigs 2004. gadam un izmantos par sākotnējo bilanci 2005. gadam.

9. Aģentūra ir pilnībā novērsusi trūkumus, uz kuriem norādīja Revīzijas palāta un tagad izmanto datorizētu divkārtšo grāmatvedību vienlaikus ar budžeta programmu SI2. 2004. gada pirmajā pusgadā šajā grāmatvedības programmā tika ievadīti 2003. gada grāmatvedības dati, un uz to pamata izveidoti 2003. gada noslēguma pārskati. Šajā kontekstā tika apstiprināta ar iepriekšējo sistēmu sagatavoto datu integritāte (pilnība un ticamība).

10. Summa 52,4 miljoni EUR ir 2000. gada kopējie maksājumi visiem šiem starpniekiem. No tiem tikai 15 miljoni EUR ir samaksāts Aģentūras izveidotajām organizācijām (3,71 miljoni EUR 2003. gadā). Pagaidu piederības noteikumu pielietošana attiecībā uz Aģentūras izmantotajiem fondiem katrā ziņā pasargāja Kopienas intereses, kamēr fondus varēja droši pārskaitīt pārvaldības iestādēm. Aģentūra integrēs šo fondu novērtējumu un atskaitīsies par to izlietojumu tās finanšu atskaitēs sākot ar 2004. gadu. No divpadsmit "speciālajiem fondiem" trīs bija slēgti pirms 2003. gada beigām; pārējo fondu nenoslēgtā bilance 31.12.2003. bija 5,87 miljoni EUR, kas tika gandrīz pilnībā likvidēta līdz 2004. gada beigām.

11. 2003. gadā Aģentūras grāmatveža amats tika ievērojami pilnveidots, pieņemts iekšējais kontrolieris, iegādāti jauni grāmatvedības līdzekļi, reorganizētas finanšu un vispārējās uzskaites grāmatas un pārskatīta pienākumu sadales sistēma. 2004. gadā Aģentūra turpināja strādāt pie tā, lai tālāk uzlabotu savu finanšu pārvaldības sistēmu, sevišķi, uzlabojot grāmatvedības dienestu.

12. Šī iestāde tika izveidota 2000. gadā tūlīt pēc kara, kad nedarbojās neviena banku sistēma. Kad stāvoklis uz vietas pakāpeniski uzlabojās, šīs iestādes pārvaldībā tika ieviesti uzlabojumi. Faktiski ERA kā daļu no tās aktīvās programmas uzraudzības 2002. gadā pasūtīja auditu (kura atskaite ir Revīzijas palātas konstatējumu pamats), kas ietvēra fonda pārvaldības pārskatu. ERA tik tiešām reaģēja ar zināmu novēlošanos. Tam par iemeslu bija vēlā audita atskaites saņemšana. Uz šo konstatējumu pamata ERA deva norādījumus tās konsultantiem veikt koriģējošas darbības.

13. Par pirmo Revīzijas palātas konstatējumu kategoriju Aģentūra ir veikusi maksājumu sabiedriskajām organizācijām apstākļos, kas ir atšķirīgi no līgumā paredzētajiem. Tas tika darīts, lai labāk saskaņotu maksājumu grafiku ar naudas plūsmas vajadzībām un iesaistīto organizāciju iekšējiem noteikumiem, tādā veidā izvairoties no projekta izpildes kavējumiem. Citos gadījumos Aģentūra uzskatīja līgumslēdzēja iesniegto tehnisko un finanšu informāciju par pamatā līdzvērtīgu līgumā oficiāli paredzētajiem iesniedzamajiem dokumentiem. Turklāt dažos gadījumos vietējie likumi un noteikumi nedeva Aģentūrai iespēju iegūt apstipriņošus dokumentus, kas atbilst ES standartam. Otrā kategorija, kas veido lielāko daļu no Revīzijas palātas konstatējumiem, attiecas uz sagādes aģentu līgumiem. Šāda veida līgums vairs netiek izmantots, kopš 2003. gada 1. janvārī stājās spēkā jaunā Finanšu regula. Daži no šiem līgumiem ir jau izbeigti un citu nenokārtotā bilance pašlaik tiek likvidēta. ERA pieeja vienmēr ir bijusi vērsta uz efektīvu projektu pārvaldību (bieži vien grūtos un laikā ierobežotos apstākļos), vienlaikus ņemot vērā atbilstošos noteikumus. Tai pašā laikā Revīzijas palātas ieteikumi tiek pienācīgi ievēroti. Tiks pieliktas sevišķas pūles, lai nodrošinātu maksājumu izpildi atbilstoši līgumu noteikumiem.

14. Lielākā daļa Revīzijas palātas konstatējumu attiecas uz konkursiem un novērtējumiem, kas veikti pirms 2003. gada. Dažos gadījumos Aģentūra pieņēma EK noteikumu interpretāciju, ko piedāvāja Novērtējuma komitejas, atšķirīgi no Revīzijas palātas izpratnes. Tā rezultātā dažus uzņēmumus izslēdza. Attiecībā uz pretēji Aģentūras gribai projektu atstājušo grupu vadītāju nomaiņu, kas dažreiz notiek, ERA uzskata, ka piedāvātais jaunais eksperts praktiski bija vienlīdz spējīgs veikt līguma efektīvu izpildi. Aģentūra nozīmē dalībai novērtējuma komitejās ne tikai savus pieredzējušos nozares darbiniekus, bet arī neatkarīgus ekspertus vai kompetentas personas, kuras ir izraudzījušas attiecīgo valstu varasiestādes. Centrālo pārraudzību un vadību tagad veic vecākais sagādes konsultants, kas tika pieņemts darbā 2004. gadā, lai vēl vairāk uzlabotu atbilstošo iekšējās kontroles sistēmu.

15. Šis konstatējums attiecas uz vienošanos par dotācijas nolīgumiem ar ANO Misiju Kosovā un citām starptautiskajām organizācijām, kas tika parakstītas pirms 2003. gada atbilstoši EK praksei (EK noteikumiem). Kad Aģentūra konstatēja problēmas dotācijas nolīgumu izpildē, pēc strīdīgo jautājumu atrisināšanas tika veiktas korekcijas, saskaņojot tās ar saņēmēju. Ievērojot Revīzijas palātas konstatējumus, nākotnē Aģentūra rūpīgāk uzraudzīs šo dotāciju nolīgumu izpildi.

16. Kā redzams no Revīzijas palātas piezīmes, delegāciju skaita samazināšanas process tika uzsākts jau 2003. gadā. Tas tika pabeigts 2004. gada februārī, un kopš tā laika kopumā ir tikai 20 delegācijas un apakšdelegācijas, kas ļauj atbilstoši īstenot pieņemto darbplūsmu (finansējuma plūsmu).

Nepieņemamas vienošanās par cenām

67. EK līguma 81. pantā ir noteikti principi konkurences saglabāšanai. Vispārīgā veidā tas aizliedz visus nolīgumus uzņēmumu starpā un saskaņotas darbības, kas var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm un kuru mērķis ir nepieļaut, ierobežot vai traucēt konkurenci kopējā tirgū vai kuru iedarbībai ir minētās sekas. 2003. gada septembrī Eiropas Kopienas Tiesa apstiprināja, ka "viens no KLP mērķiem ir efektīvas konkurences saglabāšana lauksaimniecības produktu tirgū" ⁽¹⁷⁾. Līdz ar to tirgum jānodrošina, lai cenas, ko saņem ražotāji, atspoguļotu normālu konkurenci.

68. Galvenajās ražotājās dalībvalstīs Palāta atrada dokumentus, kurus tā uzskatīja par nepieņemamu vienošanos par cenu starp pirmapstrādātājiem un/vai ražotāju organizācijām. Pārbauzītie nolīgumi ietvēra maksimālo cenu, kas nav savienojams ar Līgumu, jo ierobežo konkurenci.

69. Piemēram, Spānijā papildus tam, ka pastāvēja vienošanās par cenām, valsts iestādes Palātai apstiprināja, ka pēc valsts monopola sabrukšanas pirmapstrādātāji tagad slēdz līgumus ar ražotājiem atbilstoši savai ražošanas jaudai. Palāta secina, ka līgumattiecības starp ražotāju grupām un pirmapstrādātājiem tiek dibinātas, pieskaņojoties apstrādātāju ražošanas jaudai, nevis balstoties uz cenu konkurenci.

70. Itālijā audzētāji un pirmapstrādātāji tradicionāli ir bijuši cieši saistīti. Palāta konstatēja, ka pastāv globāla triju gadu vienošanās par cenām starp ražotāju organizācijām un pirmapstrādātāju apvienībām, kas aptver aptuveni 85 % no saražotās jēltabakas. Šajos nolīgumos tiek noteiktas cenas, neveidojot brīvu konkurenci starp iesaistītajām pusēm. Grieķijā valsts iestādes, ražotāju organizācijas un pirmapstrādātāju apvienības informēja gan Palātu, gan Komisiju par to, ka pastāv kolektīvie nolīgumi par audzēšanas līgumcenu nosacījumiem, kas aptver visu nozari.

71. Augšminētā prakse ierobežo vai, sliktākā gadījumā, izskauz cenu konkurenci. Palāta savus konstatējumus par šādu nolīgumu pastāvēšanu darīja zināmus Komisijai. Konkurences ģenerāldirektorāts izmeklēja visus attiecīgos gadījumus.

Kontroles uzlabošanas procedūras nebija efektīvas

72. Pārbaudes, kuras jāveic dalībvalstīm, ir paredzētas tam, lai nodrošinātu, ka tiek sasniegti TKO mērķi un izdevumi tiek veikti saskaņā ar noteikumiem. Lai novērstu pārkāpumus, ko iepriekš konstatēja Komisija, veicot grāmatojumu noskaidrošanu, jo īpaši Grieķijā un Itālijā, reforma ieviesa jaunas procedūras kontroles pastiprināšanai. Tika ieviesta iepriekšēja pirmapstrādes uzņēmumu apstiprināšana ar mērķi nodrošināt, lai šie uzņēmumi

būtu finansiāli stabili un reāli nodarbotos ar pirmapstrādi, tādējādi izslēdzot spekulatīvus starpnieku darījumus, kas kaitē ražotāju ienākumiem. Īpaša to platību pārbaude, kuras ražotāji uzrādījuši kā tabakas stādījumus, pēc šķirnes un kultūras arī tika ieviesta, lai nodrošinātu, ka to uzrādītāji paši ir izaudzējuši tabaku, par kuru tiek pieprasīts atbalsts. Šo procedūru un citu TKO kontroles mehānismu īstenošanas pārbaude atklāja turpmāk aprakstītos trūkumus.

Noteikumu neievērošana

73. 5. pielikums sniedz kopsavilkumu par tiem neatbilstības gadījumiem un noteikumos paredzētajām pārbaudēm un kontroles mehānismiem, ko Palāta konstatēja, veicot revīziju piecās apmeklētajās dalībvalstīs. Turpmāk ir izklāstīti galvenie konstatējumi, aiz kuriem iekavās ir dotas atsauces uz attiecīgo aili pielikuma tabulā:

- a) Par kontroli atbildīgās iestādes ne vienmēr bija pietiekami neatkarīgas, lai nodrošinātu ticamus rezultātus. Līdz 2001. gadam Grieķijā valsts iestāde, kas bija atbildīga par konsultāciju sniegšanu tabakas ražotājiem, tāpat bija atbildīga par TKO noteikto kontroles funkciju izpildi attiecībā uz ražotājiem un pirmapstrādātājiem. Tā rezultātā veidojās interešu konflikts, un kā kontroles iestāde tā nebija pietiekami neatkarīga. Lai gan 1994. gadā Komisija šo problēmu identificēja, tikai 2002. gadā risks tika novērsts un kontroles funkcija nodota citai iestādei. Itālijā par kontroles un pārbaudu īstenošanu atbildīgie turpina pārmaiņus darboties arī kā ražotāju padomdevēji (1. aile).
- b) Zemes gabalu vispārējās administratīvās sasaistu pārbaudes, lai novērstu to, ka atbalsts divreiz tiek samaksāts par vienu un to pašu ražu, vai nu nebija veiktas, vai nesniedza ticamu rezultātu (2. aile). Turklāt tika konstatēts, ka Grieķijā netika veiktas obligātās pārbaudes individuālo audzētāju stādījumu platībām (3.2. aile), pakļaujot Kopienas riskam, ka līdz ar atbalstu tabakas ražošanai par attiecīgo platību tikpat labi varētu pieprasīt arī atbalstu citu kultūru audzēšanai (nepatiesi prasījumi). Grieķijā un Itālijā tika konstatēti citi gadījumi (4. aile), kuros, pretēji Eiropas Kopienas Tiesas 1997. gada spriedumam, tabakas audzēšanai izmantoto zemes gabalu pārbaudes uz vietas tika veiktas pēc tam, kad tabakas raža jau bija novākta ⁽¹⁸⁾, tādējādi padarot šīs pārbaudes neefektīvas.

⁽¹⁸⁾ Spriedumā Lietā C-46/97 (Grieķijas Republika/Eiropas Kopienas Komisija) Eiropas Kopienas Tiesa nosprieda – lai tabakas lauku pārbaudi uz vietas varētu uzskatīt par efektīvu, tā jāveic laikā, kad tabaka vēl atrodas uz lauka. Tā kā Grieķijas iestādes bija veikušas kontroli pēc ražas novākšanas, Grieķijai nācās akceptēt 2 % vienotas likmes samazinājumu, kas tika piemērots tai piešķirtajai ikgadējai piemaksai.

⁽¹⁷⁾ Lieta C-137/00.

- c) Pārbaudes pie pirmapstrādātājiem, lai nodrošinātu to, ka tabaka netiek atbrīvota no pārraudzības, pirms tā ir apstrādāta, vai nu nemaz netika veiktas, vai netika veiktas atbilstoši noteikumiem vai arī netika pienācīgi dokumentētas (7. un 8. aile). Tādējādi trūka pārlicības par to, ka atbalsts netika samaksāts par vairākkārt nodotu jēltabaku vai par tabaku, kas ieviesta no trešām valstīm, kuras nekvalificējas atbalsta saņemšanai.
- d) Dažas ražotāju organizācijas nebija izpildījušas atzīšanai piemērotos noteikumus, kas ir obligāts priekšnoteikums, lai kvalificētos īpašajam atbalstam, bija izlietojušas atbalstu neatbilstīgiem mērķiem vai arī tām nebija izdevies ievērot papildinātības principu, jo īpašais atbalsts tika izlietots, lai finansētu jau esošus, nevis jaunus administratīvus pasākumus (9., 10., 12., 13. aile).
- e) Netika ievērots aizliegums ražotāju grupām nodarboties ar pirmapstrādi. Šī ir īpaša 1993. gadā ieviesto regulu prasība, lai novērstu konkurences izkropļojumus un uzraudzības grūtības (11. aile).
- f) Piemaksa un īpašais atbalsts tika piešķirts par audzēšanas līgumiem, kas noslēgti pēc noteikumos paredzētā termiņa vai kas neietvēra vajadzīgo informāciju, lai tabaka kvalificētos atbalstam (14. un 15. aile).

74. Palāta norāda, ka līdz 2004. gada jūnijam Komisija vēl nebija pabeigusi darbu un nebija noteikusi finanšu korekcijas tur, kur uzskatīja tās par vajadzīgām (Spānijā, Grieķijā, Itālijā).

REFORMĒTĀS TKO UZRAUDZĪBA UN VĒRTĒŠANA

Uzraudzība

Komisijas piemēroto kontroles mehānismu pārbaude

75. Palāta pārbaudīja to, kas tabakas atbalsta jomā ir paveiktas saistībā ar grāmatojumu noskaidrošanas procedūru, saskaņā ar kuru Komisijai jāveic pārbaudes, lai pārlicinātos, vai dalībvalstis ir pareizi interpretējušas un piemērojušas noteikumus, kuri attiecas uz atbalsta shēmām⁽¹⁹⁾. Lauksaimniecības ģenerāldirektorāta Revīzijas direktorāts pēc 1998. gada reformas veica tabakas izbraukuma kontroli četrās dalībvalstīs, kas aptvēra 6. pielikumā uzskaitītās galvenās kontroles.

⁽¹⁹⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 1258/1999 (OV L 160, 26.6.1999., 103. lpp.).

76. Palāta tomēr uzskata, ka, pamatojoties uz Komisijas vadlīnijām par finanšu seku aprēķināšanu, sagatavojot priekšlikumus par ELVGF Garantijas nodaļas grāmatojumu noskaidrošanu, bija jāparedz vairākas citas kontroles, klasificējot tās kā "galvenās kontroles" (sk. 7. pielikumu). Šīs galvenās kontroles jāpārbauda, veicot grāmatojumu noskaidrošanas revīziju, lai iegūtu pienācīgu pārlicību par grāmatojumu pareizību.

77. Saskaņā ar sīki izstrādātiem noteikumiem, kas dalībvalstīm jāpiemēro, tām jāpārbauda tās tabakas mitrumsaturs, par kuru tiek prasīta atbalsta piemaksa. Tas vajadzīgs, lai pārbaudītu tabakas šķirnēm pieļaujamo mitrumsatura līmeni un aprēķinātu tās tabakas svaru, par kuru var pieprasīt atbalstu. Veicot uzskaites revīziju Grieķijā, Palāta noskaidroja, ka 1999.-2001. gadu ražas mitrumsatura testi netika veikti atbilstoši tiesību aktu noteikumiem un netika veiktas svara korekcijas. Veicot papildu izpēti, Palāta konstatēja, ka pārbaudes pareizi netika veiktas jau kopš 1993. gada. Tas var izskaidrot to, kādēļ Komisija, veicot pārbaudes, šo problēmu neidentificēja. Lauksaimniecības ģenerāldirektorāta Revīzijas direktorāts no dažādiem avotiem bija saņēmis informāciju par šo pārkāpumu, bet nolēma nepiemērot finanšu korekcijas, kaut gan prasība sistemātiski netika pildīta. Korekcija, ja tāda būtu noteikta, būtu bijusi jāveic 2 līdz 10 % robežās⁽²⁰⁾, piemērojot to visiem atbalsta pieprasījumiem attiecīgajā laikposmā.

78. Atbilstīgi 1998. gada reformas priekšlikumiem Komisija piedāvāja atteikties no prasības veikt kontroli, pamatojot, ka tā ir neprecīza un sarežģīta. Tomēr Padome, pieņemot galīgās reformas, saglabāja un pastiprināja prasību veikt šādu testu. 2000. gadā Komisija izteica nodomu korigēt neatbilstības, bet tikai attiecībā uz turpmākiem pārkāpumiem. Palāta norāda – tā kā ELVGF gadi, sākot ar 1997. gadu un turpmāk, vēl nav noslēgti, par šiem gadiem vēl ir iespējams veikt korekcijas.

Nepilnīga darbību pārskatīšana budžeta procedūras gaitā

79. Finanšu regula nosaka, ka ikgadējā budžeta procedūrai jānodrošina, lai "pirms Kopienas resursu mobilizācijas obligāti tiek veikts novērtējums, kas nodrošina izlietotajiem resursiem samērīgus rezultātīvos ieguvumus". Tā turklāt nosaka, ka visas īstenošanās darbības "regulāri jāpārskata", lai apliecinātu to nepārtrauktu pamatotību.

80. Pārbaudot Komisijas iesniegtos budžeta datus par tabaku laikposmā no 1999. līdz 2002. gadam⁽²¹⁾, atklājās, ka tie atkarojas un tiem nav pievienota vērtējuma piezīme saistībā ar augšminētajiem kritērijiem.

⁽²⁰⁾ Komisijas dokuments: Vadlīnijas vienotas likmes korekciju veikšanai DOC. VI/5330/97, 23.12.1997. un Grāmatojumu noskaidrošanas pieprasījums Nr. 99/902-ES.

⁽²¹⁾ Provisorisks Eiropas Komisijas kopbudžeta projekts.

Dalībvalstis un Komisija sniedza nepietiekamu informāciju

81. Lai nodrošinātu efektīvu tirgus pārraudzību, Komisijai vajadzīga būtiska, precīza, pilnīga, savlaicīga un objektīva informācija. Tas ir svarīgi, ne tikai raugoties no pašas Komisijas kā pārvaldnieka viedokļa, lai pārliecinātos par nepieciešamību veikt pasākumu koriģēšanu, bet arī tajos gadījumos, kad Komisijai jāpublicē informācija, ko izmantos ieinteresētās personas. Šāda informācija netika nodrošināta turpmāk izklāstīto iemeslu dēļ.

82. TKO noteikumi ⁽²²⁾ paredz, ka dalībvalstīm jāsniedz informācija par audzēšanas platībām, līgumu skaitu, apjomiem, audzētājiem un pirmapstrādātājiem, un prognozēto un faktisko produkciju, lai ļautu Komisijai uzraudzīt tabakas tirgu. Kopumā atbilstība tika nodrošināta apmierinošā līmenī. Dalībvalstīm ir jāsniedz arī informācija par audzēšanas līgumiem, norādot cenas, pirmapstrādātājus, ražotājus, kvotas un izmantojamās platības. Pēc ražas novākšanas tāpat jāsniedz papildu dati par tabakas piegādēm, tirdzniecību un krājumiem. Par 1999. gada ražu tikai Vācija – maza mēroga ražotājs – savlaicīgi sniedza informāciju. Par 2000. gada ražu informāciju sniedza visas dalībvalstis, izņemot Itāliju. Saistībā ar 2001. un 2002. gada ražu situācija pasliktinājās, un tikai trīs no četrām dalībvalstīm savlaicīgi sniedza informāciju.

83. Komisijai ir jāpublicē savlaicīgi atjaunoti to pirmapstrādes uzņēmumu saraksti, kas ir apstiprināti kā audzēšanas līgumu slēdzēji ⁽²³⁾. Pārbaude liecināja, ka Komisija šādus sarakstus bija publicējusi tikai pēc līgumu noslēgšanai noteiktā termiņa. Tas pakļāva audzētājus un ražotāju organizācijas riskam noslēgt līgumu ar neapstiprinātiem pirmapstrādātājiem, tādējādi zaudējot tiesības uz atbalstu.

84. Saskaņā ar 1998. gada reformas prasībām Komisijai līdz 2002. gada 1. aprīlim bija jāsniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojums par TKO darbību jēltabakas nozarē. Komisija pieprasīja no dalībvalstīm papildu informāciju, uzskatot, ka šī ziņojuma sagatavošanai nepietiks ar informāciju, ko tā jau pieprasījusi. Komisija veica papildu darbu, lai sniegtu vajadzīgo faktisko informāciju, kas tika apstrādāta un ziņojuma veidā darīta zināma Parlamentam un Padomei 2002. gada novembrī ⁽²⁴⁾.

⁽²²⁾ Komisijas Regula (EK) Nr. 2848/98 (OV L 358, 31.12.1988., 17. lpp.) un Komisijas Regula (EK) Nr. 2636/1999 (OV L 323, 15.12.1999., 4. lpp.).

⁽²³⁾ Regulas (EK) Nr. 2848/98 54. panta c) apakšpunkts.

⁽²⁴⁾ Komisijas dienestu darba dokuments: "Ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par jēltabakas tirgus kopīgās organizācijas darbību". SEK(2002) 1183, 6.11.2002.

Ārējā vērtējumā secināts, ka TKO nesniedza paredzēto ietekmi

85. Komisija nolīga ārējos konsultantus, lai tie veiktu tirgus analīzi vai novērtējumu laikposmam no 1993. līdz 2001. gadam. 2003. gada oktobrī konsultantu ziņojums tika publicēts ⁽²⁵⁾, un viņu konstatējumi ir līdzīgi Palātas konstatējumiem. Vērtējuma ziņojums bija tostarp arī TKO ietekmes izsmelošs novērtējums.

86. Ziņojumā tika izdarīti šādi secinājumi:

- a) ticamas informācijas trūkums nav ļāvis veikt kvantitatīvu novērtējumu TKO ietekmei uz pieprasījuma un piedāvājuma līdzsvarotību;
- b) garantētā daudzuma sistēma ir kontrolējusi ražošanu un pāņakusi lielāku elastību;
- c) Komisijas izvēlēto pieeju tam, kā mērīt tabakas kvalitātes uzlabošanu, iespējams apstrīdēt: Komisija ir izvēlējusies cenu kā vienīgo kvalitātes rādītāju; vērtētāji uzskata, ka nozīmīga bijusi arī citu faktoru loma un ka informācija par kvalitātes un cenas attiecību ir bijusi nevienmērīga un ārkārtīgi subjektīva; būtiski atšķirās veids, kādā dalībvalstis tika piešķirta piemaksu mainīgā daļa un ļoti atšķirīga bija to ietekme; tā vietā, lai veiktu tiešus mērījumus, konsultanti intervēja tabakas nozares profesionāļus un vaicāja, vai viņus apmierina tas, ka kvalitāte ir uzlabojusies; viņu sniegtās atbildes norādīja, ka zināmā mērā ir uzlabojusies saražotās tabakas kategoriju kvalitāte;
- d) mērķi nodrošināt taisnīgus ienākumus zemniekiem nav iespējams precīzi novērtēt, jo vērtētāji izmantojuši nepilnīgus datus; tika apgalvots, ka, izņemot vienu reģionu, daudznozaru saimniecības saņem lielākus ienākumus nekā tās, kuras specializējas tikai tabakas ražošanā;
- e) atbilstoši katra reģiona situācijai tika iegūti atšķirīgi rezultāti attiecībā uz to, kā tabakas atbalsts ietekmē saimniecisko darbību un nodarbinātību lauku rajonos; nav iespējams noteikt, vai TKO ir vai nav ievērojami uzlabojusi dzīves kvalitāti, lai gan bija acīmredzams, ka bez atbalsta stāvoklis būtu bēdīgāks;
- f) TKO nav būtiski ietekmējusi sabiedrības veselību un nav atstājusi iespaidu uz cigarešu patēriņu;

⁽²⁵⁾ Jēltabakas tirgus kopīgās organizācijas novērtējums (*Evaluation de l'Organisation Commune de Marché dans le secteur du tabac brut*), *Consulenti per la Gestione Aziendale srl (COGEA)*, 2003.

g) lai gan kopumā pārvaldība bijusi efektīvāka, jo īpaši, samazinot izmaksas un laika patēriņu un vairojot piemaksu pārvaldības caurskatāmību, sistēmas trūkumi turpina pastāvēt; piemēram, pārmērīgi birokrātiska pieeja pienākumu izpildei un finanšu stress, ko ražotāju grupām rada iekavēts laikposms, kas šķir piemaksas mainīgās daļas aprēķināšanu no samaksāšanas.

87. Palāta uzskata, ka galvenā doma, kas rodas, ir – vairumā jomu TKO nav nodrošinājusi būtiski labvēlīgas pārmaiņas (vai to nevar secināt, jo trūkst būtiskas informācijas), kaut gan nepārtraukta palīdzība atbalsta veidā ir ļāvusi audzētājiem izdzīvot. Pat šodien ⁽²⁶⁾ bez atbalsta tabakas audzētājiem tabakas ražošana nav dzīvotspējīga.

TKO TURPMĀKA REFORMĒŠANA

TKO reformas iespēju vērtēšana

88. Komisija 2002. gada jūlijā publicēja vidusposma pārskatu par TKO kopumā. Tā piedāvāja jaunu ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, kas nodalītu atbalstu no ražošanas un sniegtu to zemniekiem ar maksājumu sistēmas palīdzību, kuras pamatā ir atbalsta maksājumi, ko zemnieks iepriekš saņēma atsaucē periodā. Padome lūdza Komisiju līdz 2003. gada septembrim izstrādāt īpašu priekšlikumu tabakas nozarei, kas atbilstu jaunajai stratēģijai. Lai pamatotu priekšlikumu, Komisija veica paplašinātu tirgus reformas variantu ietekmes novērtējumu. Komisija izskatīja šādus trīs variantus:

- a) turpmāka pašreizējās TKO īstenošana;
- b) atbalsta nodalīšana visā TKO reformas gaitā;
- c) atbalsta pakāpeniska likvidēšana 10 gados.

89. Nobeigumā Komisija secināja, ka ne a), ne c) variants neļautu sasniegt TKO jaunus mērķus vai atrisināt pašreizējai TKO raksturīgās problēmas. Tā izlēma, ka b) variantam tomēr vajadzētu piedāvāt vienkāršāku, efektīvāku zemnieku ienākumu atbalsta veidu, vienlaikus izvairoties no nevēlamām sekām, ko rada pašreizējā saistītā kārtība, tādām kā produkcijas saglabāšana, kurai nav noieta ES, un iespējamie sarežģījumi, kas traucētu sarunām ar Pasaules Tirdzniecības organizāciju (PTO).

⁽²⁶⁾ 2003. gada oktobrī, kad ziņojums tika publicēts.

90. Komisija paredzēja pakāpenisku esošā atbalsta nodalīšanu no ražošanas 3 gadu laikā, vienlaikus slēdzot Tabakas fondu (kas starplaiķā turpinātu finansēt pret smēķēšanu vērstas informatīvās kampaņas). Tiktu izveidota īpaša finanšu pakete tabakas ražošanas platību pārstrukturēšanai.

91. Apstiprinātās reformas īstenošana tiks uzsākta 2006. gadā, pašreizējo piemaksu par tabaku pilnībā vai daļēji pārveidojot par vienreizējiem maksājumiem katrai saimniecībai. Īstenojot reformu pilnībā, 50 % no pašreizējās piemaksas tabakas ražotājiem būs novirzīti vienreizējiem maksājumiem katrai saimniecībai un 50 % – pārstrukturēšanas paketei. Paredzams, ka īstermiņā tiks pārtraukta mazāk ienesīgu tabakas šķirņu audzēšana un zemnieki tiks rosināti pāriet uz citu zemes izmantošanas veidu.

Kā ierosinātā reforma risinātu revīzijas gaitā identificētos trūkumus

92. Reformai ir iespējas mazināt neatbilstību starp iekšzemes piedāvājumu un pieprasījumu. Ražotājs vairs nebūs ieinteresēts audzēt tabaku, galvenokārt lai saņemtu piemaksu. Ražotāji tiks rosināti reaģēt uz tirgus pieprasījumu. Ražošanas virzībai vairs nebūs vajadzīga produkcijas sliedžu sistēma. Turklāt reforma likvidēs ražošanas kvotu sistēmu un līdz ar to arī nepieciešamību pārnest kvotas, atpirkt kvotas un veidot rezervi.

93. Strukturālo pasākumu pastiprināšana arī varētu vairojot tabakas saimniecību dzīvotspēju, kuras līdz šim brīdim nomāca stingra ražošanas kvotu sistēma. Tāpat tam vajadzētu uzlabot ražotāju profesionālās mācības, ļaujot viņiem pilnveidot ražošanas metodes un kvalitāti.

94. Pāreja uz vienreizēju maksājumu sistēmu katrai saimniecībai un visaptverošu atbilstības sistēmu pakārtos maksājumu saņemšanu vides aizsardzības prasību izpildei, tādējādi aizstājot pašreizējo neefektīvo sistēmu, kas piesaistīta īpašajam atbalstam ražotāju grupām.

95. Visbeidzot, reforma atcels vienu no lauksaimniecības atbalsta sistēmas vissarežģītākajām un dārgākajām kontroles sistēmām.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi

96. Palāta izsaka nožēlu par pretrunām Komisijas sniegtajās atbildēs, kas vēl vairāk apgrūtina šā ziņojuma lasīšanu.

1998. gada reformas priekšlikumi nebija pienācīgi izstrādāti

97. Komisijas priekšlikumi 1998. gada reformām balstījās uz nedrošu informāciju, un tirgus analīze, ko tā veica, nebija pilnīga. Tabakas ražošanai piešķirtā nozīmība saistībā ar nodarbinātību balstījās uz novecojušiem un nesaderīgiem datiem, un netika pierādīts, ka piemaksu sistēma veicina labākas kvalitātes produkcijas ražošanu un iespēju robežās samazina neatbilstību starp piedāvājumu un pieprasījumu. Komisija nevarēja sniegt pierādījumus, lai pamatotu savu apgalvojumu, ka labāka "kvalitāte" paaugstinātu tirgus cenas un mazinātu ražotāju atkarību no subsīdijām. Arguments, ka nav iespējama alternatīvu kultūru audzēšana, ir pretrunā pētījumam, ko veikusi viena no galvenajām ražotājām dalībvalstīm. Visbeidzot, Komisijas dienesti savā starpā nav pietiekami sadarbojušies, lai tabakas TKO pienācīgi saskaņotu ar ES attīstības, vides un nodokļu politiku. Šo trūkumu dēļ tika pieņemti visai nepiemēroti politikas pasākumi tabakas tirgum un netika attaisnota pašreizējās atbalsta sistēmas (pasākumu) nepārtraukta īstenošana (sk. 20.-37. punktu).

TKO nav sniegusi vēlamo ietekmi

98. Iepriekš minēto trūkumu dēļ TKO pasākumi jau no paša sākuma bija visai nepiemēroti, un vairumā jomu pasākumi izrādījās neefektīvi. Kaut gan klimatiskie apstākļi neļauj saražot produkciju, kas apmierinātu visas ES vajadzības, piemaksu sistēmai neizdevās palielināt kvalitatīvas ES tabakas ražošanu, kas šobrīd ir pieprasīta. Tādējādi tā nemazināja audzētāju atkarību no atbalsta (atbalsts veido aptuveni 75 % no viņu ienākumiem). Turklāt, pretēji tās mērķiem, sistēma ir veicinājusi zemas kvalitātes tabakas ražošanu, kas atsevišķos gadījumos ir ar uzviju kompensēta, lai gan ES tai nav noietā.

99. Atpirkšanas sistēma nav veicinājusi brīvprātīgu aiziešanu no tabakas nozares un ir izrādījusies neveiksmīga (2002. gadā atpirkts aptuveni 1 % un 2003. gadā – 2 % no garantētā daudzuma) ieinteresētības trūkuma dēļ. Ar audzēšanas līgumu izsoles sistēmas palīdzību konkurence tirgū netika palielināta, jo šī sistēma netika izmantota. Turklāt brīvu konkurenci apdraudēja nepieņemamas vienošanās par cenu trijās lielākajās ražotājās dalībvalstīs. Niecīgu progresu izdevās panākt, strādājot pie tādu mērķu īstenošanas kā ražošanas pārorientēšana uz mazāk kaitīgām tabakas šķirnēm, alternatīvu saimnieciskās darbības veidu veicināšana un vides aizsardzība. Sākotnēji netika pienācīgi izmantots Tabakas fonds. Turklāt fonda ierobežotos izdevumus raksturoja trūkumi projekta pārvaldībā (sk. 38.-73. punktu).

100. Komisija veica revīzijas, lai nodrošinātu to, ka dalībvalstis pareizi piemēro un izprot atbalsta shēmu. Palāta uzskata, ka šā darba apjomu vajadzēja paplašināt, iekļaujot galvenās kontroles, kas vispārīgi aprakstītas 7. pielikumā. Līdz 2004. gada jūnijam nebija pieņemts lēmums par grāmatojumu noskaidrošanu, un tādējādi Komisija neveica korektīvus pasākumus tad, kad tie bija vajadzīgi.

Uzraudzība un vērtēšana

101. Nepilnīgas informācijas dēļ netika veikta pienācīga TKO īstenošanas uzraudzība, un ikgadējā budžeta procedūras gaitā pienācīgi netika veikta darbību pārskatīšana, kas nepieciešama, lai attaisnotu turpmāku tirgus pasākumu izpildi (sk. 74.-83. punktu).

102. Komisijas ziņojumi, ko prasīja Parlaments un Padome, lai izvērtētu 1998. gada reformu efektivitāti, tika iesniegti ar novēlošanos. Rezultāti tika darīti zināmi 2002. gada novembrī un 2003. gada septembrī. Šobrīd ir pieņemts lēmums par vēl vienu reformu. 2004. gada 22. aprīlī Lauksaimniecības ministru padome pieņēma lēmumu veikt fundamentālu atbalsta reformu tabakas nozarē. Tā paredz, ka, sākot ar 2010. gadu, atbalsts par tabaku tiks pilnībā nodalīts no ražošanas (sk. 84.-99. punktu).

Ieteikumi

103. Tā kā situācija tabakas ražošanas jomā gadu gaitā nav būtiski mainījies (nelīdzsvarots tirgus, ražošanas saimniecības, kas nav dzīvotspējīgas, utt.), Komisijai jāīsteno sava stratēģija, kas (šajā gadījumā) dod priekšroku sabiedrības veselībai un ilgtspējīgai attīstībai pār tabakas ražošanu ar apšaubāmu dzīvotspēju. Palāta uzskata, ka tās novērojumi liecina – Komisija 1998. gadā neizmantoja iespēju piedāvāt tādu tirgus reformu, kādu paredzēts īstenot tagad.

104. Komisijai jānovērs konstatētie trūkumi saistībā ar gatavošanos 1998. gada reformai un jācenšas nodrošināt, lai jebkurš reformas priekšlikums balstītos uz pietiekamu, būtisku un ticamu informāciju un lai tiktu analizēta priekšlikumu ietekme uz nozari.

105. Tomēr, apstiprinot 2004. gada reformu, Padome izvēlējās arī turpmāk daļēji atbalstīt tabakas nozari laikposmā no 2006. līdz 2009. gadam, lai gan kopējā atbalsta pakete tiks sadalīta citādi. Neskatoties uz uzlabojumiem, ko reformai jāsniedz, Komisijai jānodrošina, lai tā uzraudzītu un risinātu šādus

jautājumus: par to, ka ES ražotā tabaka nespēj apmierināt visas prasības; ka ES ražošanas nozare bez atbalsta nav dzīvotspējīga; ka šis atbalsts ir viena no visdārgākajām tirgus shēmām, ka tas neatbilst ES sabiedrības veselības un ilgtspējīgas attīstības politikas mērķiem un, visbeidzot, ka pret konkurenci vērstas darbības apspiež tirgus cenas.

106. Ar šiem nosacījumiem Palāta atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumus reformas īstenošanai, kā tos pieņēmusi Padome. Tomēr Palāta norāda – tā kā ražošanai piesaistīts atbalsts ar laiku tiks likvidēts, jārisina šajā ziņojumā identificētie trūkumi. Tāpat

tas, ka vienlaicīgi darbojas ražotāji, kas saņem ražošanai piesaistītu atbalstu, un citi, kuri saņem nodalītu kopsummas maksājumu, var radīt risku, ka ražotāji sadarbosies, lai iegūtu maksimālo atbalsta summu, kas pieejama no abām sistēmām, un to sadalītu.

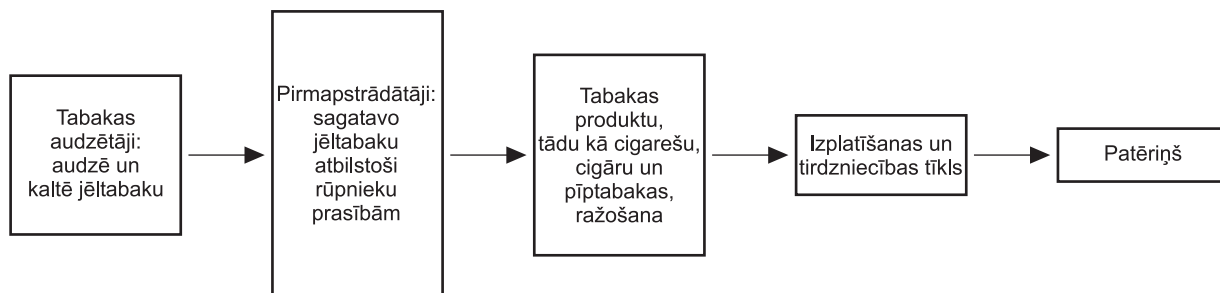
107. Palāta iesaka Komisijai turpināt izvērtēt rezultātus, ko sniedza pret konkurenci vērstas rīcības izmeklēšana, un gadījumā, ja šāda rīcība apstiprinās, attiecīgi rīkoties. Tāpat jāseko tam, lai tiktu novērsti dalībvalstu pārkāpumi saistībā ar vajadzīgo pārbaudi un kontroles neizpildi, un, vajadzības gadījumā, jāveic korektīvi pasākumi.

Šo ziņojumu Revīzijas palāta pieņēmusi 2004. gada 21. jūlijā Luksemburgā.

*Revīzijas palātas vārdā —
priekšsēdētājs*
Juan Manuel FABRA VALLÉS

1. PIELIKUMS

Tabakas piegādes ķēde

2. PIELIKUMS

Ražošanas izmaksas, ienākumi un peļņa/zaudējumi kilogramā uz 0,1 ha (stremmu) Grieķijā, 1998. gada raža

(1 ECU = 327,086 GRD)

		Šķirņu grupa					
		I Virginia	II Burley	V Saulē kaltēta	VI Basmās	VII Katerini	VIII Klasiskā Kaba K.
A	Izmaksas DRA/kg	1 209	936	1 172	2 872	1 332	1 265
B	Vidējā pārdošanas cena kg	195	141	158	939	541	357
C	Tīrais atbalsts DRA/kg	966	773	773	1 338	1 136	812
D	Kopā ienākumi DRA/kg (B + C)	1 161	914	931	2 277	1 677	1 169
E	Tīrā peļņa/zaudējumi (D – A)	– 48	– 22	– 241	– 595	345	– 96
F	Tīrais atbalsts % no izmaksām	80	83	66	47	85	64

Avoti: Ražošanas izmaksas: Grieķijas Valsts tabakas pārvalde (EOK).

Pārdošanas cenas: Dalībvalstu paziņojumi Komisijai saistībā ar Regulu (EEK) Nr. 1771/93. Šīs cenas ne vienmēr iekļauj visus maksājumus un pakalpojumus, ko apmaiņā pret tabaku ir saņēmuši ražotāji.

3. PIELIKUMS

Vidējā piemaksa pa šķirņu grupām uz hektāru 2000. gadā

Dalībvalsts	Šķirņu grupa	Piemaksa EUR/ha	Kategorija kopā
Vācija	I. grupa	7 282,65	11
	II. grupa	9 113,34	6
	III. grupa	8 012,90	10
Grieķija	I. grupa	9 806,24	3
	II. grupa	9 203,13	5
	V. grupa	5 643,48	18
	VI. grupa	5 285,85	20
	VII. grupa	7 218,14	12
Spānija	VIII. grupa	5 533,33	19
	I. grupa	9 836,05	2
	II. grupa	6 747,37	16
	III. grupa	7 033,48	14
Francija	IV. grupa	7 185,33	13
	I. grupa	9 338,51	4
	II. grupa	8 917,35	7
Itālija	III. grupa	8 570,58	9
	I. grupa	8 792,83	8
	II. grupa	11 015,14	1
	III. grupa	6 723,53	17
	IV. grupa	6 869,49	15
	V. grupa	5 171,40	21
	VII. grupa	3 258,67	22

Avots: Dalībvalstu paziņojumi Komisijai

Komisijas mērķis ir sniegt atbalstu šādām kvalitātes kategorijām lejupejošā secībā:

1. kategorija VI. grupa Basmās
2. kategorija VII. grupa Katerini un līdzīgas šķirnes
3. kategorija I. grupa Virginia, Virginia D un to hibrīdi, Bright
4. kategorija IV. grupa Kentucky, Moro di Cori, Salento
5. kategorija VIII. grupa Kaba Koulak (klasiskā), Ellassona, Myrodata Agrinion, Zichnomyrodata
6. kategorija II. grupa Burley, Badischer Burley, Maryland
7. kategorija III. grupa Badischer Geudertheimer, Pereg, Korso, Paraguay, Dragon Vert, Philippin, Semois, Appel terre, Nijkerk, Misionero, Rio Grande, Forchheimer Havanna Ilc, Resistente 142, Goyano; Geudertheimer, Beneventano hibrīdi Bagātinātas Burley, Havanna, Brasile Selvaggio un līdzīgas šķirnes Petit Grammont, Nostrano del Brenta
8. kategorija V. grupa Xanthi-Yaka, Perustitza, Samsun, Erzegovina un līdzīgas šķirnes, Myrodata Smyrmis, Trapezous un Phi I, Kaba Koulak (ne klasiskā), Tsebelia, Mavra.

4. PIELIKUMS

**Summas, kas ieturētas no atbalsta tabakas ražotājiem, lai finansētu Kopienas Tabakas fondu,
un maksājumu sadalījums pa rīcības veidiem**

Gads	Ieturēts (atskaitījumi [t – 1] gadā)	Informācijas komponentam izmantotā apropriācija	Pētniecības komponentam izmantotā apropriācija	Atkārtota pārrēķināšana	“Neizlietotās summas”	KOPĀ
	A	B	C	D	E(A – B – C)	E % no A
1994	289 744,00				289 744,00	100,0
1995	4 839 200,00				4 839 200,00	100,0
1996	8 390 773,00		1 017 647,00		7 373 126,00	87,9
1997	9 454 679,00		1 570 658,00		7 884 021,00	83,4
1998	9 371 382,00	1 393 467,15	915 468,00		7 062 446,85	75,4
1999	7 951 889,00	128 308,78	143 857,00		7 679 723,22	96,6
2000	8 498 972,00	1 108 067,10	1 301 843,00		6 089 061,90	71,6
2001	19 167 708,00	6 321 097,00	544 461,00		12 302 150,00	64,2
2002	18 867 346,00	6 933 341,00	3 759 836,00		8 174 169,00	43,3
2003	18 744 984,00	2 519 660,00 ⁽¹⁾	225 108,00	9 500 000,00 ⁽²⁾	6 500 216,00	34,7
Kopā	105 576 677,00	18 403 941,03	9 478 878,00	9 500 000,00	68 193 857,97	64,6

⁽¹⁾ Stāvoklis 2004. gada 23. maijā.

⁽²⁾ OV L 164, 2.7.2003.

N.B.: Ieturētās summas netiek piešķirtas “Fondam”. Gatavojot budžetu, “Fonda” finansēšanai ieturētā summa tiek atskaitīta no aprēķinātajām piemaksu apropriācijām, turpretim galīgā apropriācija budžetā ir tikai tīrā summa. Tādējādi “neizlietoto summu” izlietojums nākotnē jāsedz nākotnes ieņēmumiem, t. i., tas veido “pagātnes nastu”.

Avoti: Komisijas Lauksaimniecības ĢD un Veselības un patērētāju aizsardzības ĢD.

5. PIELIKUMS

Neatbilstības tiesību aktu prasībām vienā vai visos 1999.-2001. ražas gados

	Pārkāpuma veids ⁽¹⁾																		
	1	2	3.1	3.2	3.3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Vācija (Centrālais līmenis)		X							X									X	
Saņēmēja līmenī												X		X	X				
Griekija (Centrālais līmenis)	X	X	X	X	X	X		X	X	X				X					
Pirmapstrādātāja līmenī							X												
Saņēmēja līmenī											X		X	X ⁽²⁾	X				
Spānija																			
Reģionālā līmenī			X		X				X	X									
Saņēmēja līmenī														X	X				
Francija (Centrālais līmenis)		X			X														
Pirmapstrādātāja līmenī													X ⁽²⁾						
Itālija (Centrālais līmenis)	X		X			X			X	X			X			X		X	X
Saņēmēja līmenī											X		X		X				

(1) Skaitļi attiecas uz to prasību pārkāpumiem, kas uzskaitītas klātpievienotajās piezīmēs.

(2) Šie pārkāpumi tāpat tika konstatēti saistībā ar ražas gadiem pirms 1999. gada.

Piezīmes, kas attiecas uz 5. pielikumu ⁽¹⁾

Tiesību aktu prasības

1.	Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2848/98 44. panta noteikumiem dalībvalstis nosaka pārbaūžu veikšanas kārtību, lai nodrošināti efektīvu pārliecināšanos par atbilstību šai regulai un Regulai (EEK) Nr. 2075/92, kā arī pieņem visus papildu pasākumus, kas vajadzīgi šo regulu piemērošanai.
2.	Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2848/98 44. pantu administratīvās pārbaudes ietver vispārējas pārbaudes — par deklarētajiem tabakas laukiem, salīdzinot ar tiem, kas reģistrēti datu bāzē, kura paredzēta Regulas (EEK) Nr. 3508/92 2. pantā, lai novērstu to, ka atbalstu nepareizi izmaksā divreiz par vienu un to pašu ražu. Attiecībā uz 1999. gada ražu šīs pārbaudes var veikt, izmantojot paraugu.
3.	Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2848/98 46. panta noteikumiem tabakas lauku pārbaudes uz vietas: 3.1. jāveic, iepriekš nepiesakot; 3.2. attiecībā uz katru pārstrādes uzņēmumu pārbaudēm jāaptver vismaz 5 % no individuālajiem ražotājiem; 3.3. jāveic paraugam, kas atlasīts, pamatojoties uz riska analīzi, kurā ņemti vērā vismaz tie apjomi, par kuriem noslēgti līgumi, salīdzinot ar deklarēto tabakas lauku platībām (ražību) un iepriekšējos gados veikto pārbaūžu rezultātiem.
4.	2000. gada 13. jūlija nolēmumā Lietā C-46/97 Eiropas Kopienų Tiesa konstatē – lai tabakas lauku pārbaudes uz vietas uzskatītu par efektīvām, tās jāveic laikā, kad tabaka vēl joprojām atrodas uz lauka.
5.	Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2848/98 47. pantu gadījumā, ja piegādes notiek uz apstiprinātu uzpirkšanas centru, jēltabakas pārvešana no šā centra uz pārstrādes rūpnīcu jāveic ar iepriekšēju atļauju. Saņemot iepriekšēju paziņojumu, kompetentā kontroles iestāde var precīzi noteikt izmantojamās transporta līdzekļus, maršrutu, izbraukšanas un iebraukšanas laiku un tabakas daudzumus, kas transportējami katrā atsevišķā gadījumā.
6.	Nosakot daudzumu, par kuru var saņemt piemaksu, jāņem vērā iepriekš noteiktas mitruma satura atsaucēs vērtības. Gan uzpirkšanas centrā, gan pārstrādes rūpnīcā jānosaka tabakas mitruma saturs un jāprecizē galīgais svars. Regulas (EK) Nr. 2848/98 VI pielikumā noteiktas lietojamās metodes, paraugu lielumi, paraugu ņemšanas biežums un metode [korigētā svara] aprēķināšanai.

(1) Ja Komisija konstatē, ka izdevumi nav īstenoti atbilstoši Kopienas noteikumiem, tā novērtē summas, kas jāatrēķina no Kopienas finansējuma. Komisijai jāīpaši jāņem vērā konstatētās neatbilstības pakāpe, pārkāpuma raksturs un nopietnība un Kopienai nodarītais finanšu zaudējums. Šādas korekcijas parasti veido 2 % līdz 10 % no izdevumiem. Izņēmuma gadījumos var lemt par lielāku korekcijas likmi, līdz pat 100 %.

Tiesību aktu prasības

7.	Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2848/98 48. panta noteikumiem laikā, kad notiek tabakas pirmapstrāde un sagatavošana tirgum, pārbaudes veic pēc riska analīzes. Šīs pārbaudes ietver: i) nepieteiktu pārstrādes uzņēmuma krājumu pārbaudi; ii) pārbaudi laikā, kad tabaku pēc pirmapstrādes un sagatavošanas tirgum izved no vietas, kurā tā atradusies uzraudzībā (sk. 8. piezīmi).
8.	Regulas (EK) Nr. 1636/98 1. panta 3. punktā "pirmapstrāde" definēta kā "ražotāja piegādātas jēltabakas pārstrāde stabilā, uzglabājamā produktā, kas neiesaiņots sakrauts ķīpās pēc kvalitātes atbilstīgi galīgā patērētāja (ražotāja) prasībām".
9.	Kopš 1993. ražas gada ražotāju grupai var piešķirt "atzītas ražotāju grupas" statusu, ja tā atbilst vairākām prasībām, kas noteiktas Regulas (EEK) Nr. 84/93 2. panta 1. punktā. Sākot ar 1999. gada ražu, prasības ir noteiktas Regulas (EK) Nr. 2848/98 3. panta 1. punktā.
10.	Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2848/98 3. panta f) apakšpunktu ražotāju grupas biedri, kas vēlas izstāties no grupas, var to darīt pēc tam, kad ir bijuši grupas biedri vismaz vienu gadu pēc tās atzīšanas.
11.	Regulas (EK) Nr. 2848/98 2. panta 2. punkta noteikumi aizliedz ražotāju grupām veikt tabakas pirmapstrādi.
12.	Regulas (EEK) Nr. 2075/92 4. panta a) apakšpunktā paredzēta īpaša atbalsta piešķiršana atzītām ražotāju grupām, Regulas (EEK) Nr. 84/93 7. pantā un Regulas (EK) Nr. 2848/98 40. panta 2. punktā noteikti sīki izstrādāti mērķi, kuriem var izlietot īpašo atbalstu. 1995. gadā Komisija (DG VI/E3) izsūtīja skaidrojošu vēstuli (Nr. VI/5711/95) dalībvalstīm par īpašo atbalsta izmantošanu, jo īpaši, lai nodrošinātu šīs subsīdijas papildinošo iedarbību.
13.	Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2848/98 6. panta 1. punkta a) apakšpunktu dalībvalsts atsauc ražotāju grupas atzīšanu, ja īpašais atbalsts ir izmantots mērķiem, kas nav tie, kuri noteikti 40. panta 2. punktā. Tikai atzītām ražotāju grupām var izmaksāt īpašo atbalstu un piemaksas mainīgo daļu.
14.	Saskaņā ar Regulas (EEK) Nr. 2075/92 5. pantu piemaksu ražotājiem piešķir ar nosacījumu, ka piegādātā lapu tabaka ir iekļauta audzēšanas līgumā, kas noslēgts ar apstiprinātu pirmapstrādātāju. Līgums jānoslēdz ne vēlāk kā ražas gada 30. maijā.
15.	Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2848/98 11. pantu, ja audzēšanas līgums ir noslēgts starp pārstrādātāju un ražotāju grupu, tam jāpievieno saraksts ar attiecīgo ražotāju vārdiem.
16.	Regulas (EK) Nr. 2848/98 18. panta 2. punkta noteikumi pieprasa, lai kompetentā iestāde piemaksas ražotāju grupām samaksātu 30 dienu laikā pēc tam, kad viņi ir iesnieguši vajadzīgos dokumentus.
17.	Regulas (EEK) Nr. 2075/92 6. panta 2. punktā paredzēta iepriekšēja tiesību piešķiršana pirmapstrādātājiem slēgt audzēšanas līgumus, ja tie atbilst konkrētiem īpašajiem nosacījumiem. Audzēšanas līgumi jāparaksta ne vēlāk kā 30. maijā. Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2848/98 7. pantu dalībvalstis lemj par pirmapstrādātāju apstiprinājumu, ņemot vērā arī citus nosacījumus, ko tās pašas izvirzījušas.

6. PIELIKUMS

Pārskats par dalībvalstu pārvaldības un kontroles sistēmu pārbaudēm, ko veikusi Grāmatojumu noskaidrošanas vienība (tikai attiecībā uz sistēmām, kuras Komisija klasificējusi kā "galvenās kontroles") 1999-2003

	Dalībvalsts					
	Itālija	Spānija	Francija	Grieķija		
Pārbaudes datums	12.-16.7.1999.	20.-24.9.1999.	2.-6.7.2001.	14.-18.5.2001.	10.-14.11.2003.	
Pārbaudes veids	Preventīva revīzija (1) (pārbaude uz lauka – atbilstības audits)	Preventīva revīzija (pārbaude uz lauka – atbilstības revīzija)	Atbilstības revīzija	Atbilstības revīzija	Atbilstības revīzija	Atbilstības revīzija
Aptverti ELYGF gadi	1998., 1999.	1998., 1999.	1999., 2000.	1999., 2000.	2002. līgumi 2003.	
Veiktas pārbaudes: jā/Nē	Nē	Jā (4)	Nē	Nē	Nē	
Fiziska pārbaude uz vietas laukā	Nē	Jā (3)	Nē	Nē	Nē	
Piegāžu pārbaude uz vietas	Nē	Jā (5)	Nē (6)	Nē	Nē	
Apstrādes pārbaude uz vietas	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē	

(1) Preventīvo revīziju mērķis ir risināt dalībvalstu jautājumus par to, kā interpretēt ES tiesību aktus.

(2) Atbilstības revīziju mērķis ir apliecināt to, ka dalībvalstis ir nodrošinājušas atbilstību ES tiesību aktiem, kā prasīts Regulā (EK) Nr. 1287/95.

(3) Tikai daļēji, ražas novākšana *Burley* audzēšanai atvēlētajos zemes gabalos jau bija beigusies, padarot fizisku pārbaudi "neiespējamu".

(4) Pārbaude ietvēra to pārkāpumu novērtēšanu, kas CSIA veiktās pārbaudes rezultātā bija konstatēti saistībā ar 2000. gada ražu.

(5) Pārbaude aptiecināja ar piegādātās tabakas klasificēšanu un mitruma mērījumiem.

(6) Ņemot vērā to, ka pamatuzdevuma izpildes ziņojums ietver tikai aprakstu "ar apstiprināšanas pārbažu palīdzību, ņemot vērā pienācīgi veiktās piegāžu pārbaudes", pārbaude, šķiet, ir ierobežota diapazona *ex post* pārbaude.

Avoti: Palātai nosūtītie pamatuzdevuma izpildes ziņojumi un iesniegtā papildu informācija.

7. PIELIKUMS

Galvenās kontroles pasākumi papildus Komisijas noteiktajiem

Nr.p.k.	Regula (EK) Nr. 2848/98	Kontroles pasākumi
1.	46. pants	Tabakas lauku pārbaudes uz vietas, saistībā ar faktiski piegādātā tabakas daudzuma (ražības) novērtējumu.
2.	47. panta 2. punkts	Pārbaudes uz vietas pārvadājumam no attālināta uzpirkšanas centra uz pirmapstrādes uzņēmuma atrašanās vietu.
3.	48. panta 2. punkta a) apakšpunkts	Nepieteiktas pārbaudes uz vietas laikā, kad notiek uzņēmumu krājumu pirmapstrāde un sagatavošana tirgum.
4.	40. panta 2. punkts, 2.a punkts un 3. punkts	Ražotāju grupām piešķirtā īpašā atbalsta pārbaude uz vietas.
	51. panta 2. punkts	

KOMISIJAS ATBILDES**KOPSAVILKUMS**

I. Komisija pieņem Revīzijas palātas ziņojumu, bet nevar apstiprināt vairākus Revīzijas palātas secinājumus.

V. Komisijas 1998. gada reformas priekšlikuma pamatā ir 1996. gadā iesniegtais ziņojums. Ziņojums sagatavots, izmantojot uzticamākos tajā laikā pieejamos datus, kuri zināmā mērā bija ierobežoti. Komisija neuzskata, ka šis datu trūkums ietekmēja tirgus analīzi. Reforma ievērojami samazināja divu zemākās kvalitātes tabakas grupu ražošanu, tādējādi risinot situāciju, kurā izaudzētās tabakas kvalitāte neatbilda tirgus pieprasījumam. Komisija izskata iespējamās konkurences traucējumus tabakas nozarē (sk. arī X punktu).

VI. Komisijas Kontu dzēšanas dienesti tiešām darbojās tabakas nozarē un, veicot riska analīzi un ņemot vērā dažas Revīzijas palātas sākotnējās piezīmes, uzsāka izmeklēšanu tabakas nozarē 2001. gadā (revīzija Grieķijā, Itālijā, Francijā un Vācijā) un veica vēl trīs revīzijas 2003. gadā (Grieķijā, Itālijā un Spānijā). Procedūras, kas seko 2001. gada revīzijai, ir pabeigtas Vācijai un Francijai. Taču Komisija atzīst, ka attiecībā uz dažām citām valstīm radušies kavējumi, un tā centīsies pabeigt šo izmeklēšanu iespējami drīz.

Komisija pieņem zināšanai Revīzijas palātas ieteikto galveno pārbaūžu sarakstu. Taču Komisija 2001. gadā noteica galvenās pārbaudes, kas jāveic tabakas nozarē, un uzskata, ka tās aptver visas regulā paredzētās pamatpārbaudes.

VII. Komisija uzskata, ka tās uzraudzība ir apmierinoša.

Saskaņā ar Regulas (EEK) Nr. 2075/92 26. pantu Komisija Eiropas Parlamentam un Padomei līdz 2002. gada 1. aprīlim sniedz ziņojumu par kopīgas tirgus organizācijas darbību jēltabakas nozarē. Komisija nepieciešamo ziņojumu ⁽¹⁾ iesniedza ar septiņu mēnešu nokavēšanos 2002. gada novembrī.

⁽¹⁾ Ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par kopīgu tirgus organizāciju jēltabakas nozarē. Dokuments SEK(2002) 1183, 6.11.2002.

Pa to laiku Komisija pasūtīja kopīgas tirgus organizācijas vērtējuma izpēti vērtētājam no ārpuses. Šis pētījums ⁽²⁾ bija pieejams 2003. gada oktobrī. Turklāt, sagatavojot reformu jēltabakas nozarē, Komisija veica paplašinātā ietekmes novērtējuma ⁽³⁾ pētījumu, kuru pabeidza 2003. gada 23. septembrī.

IX. Lauksaimniecības ministru padome 2004. gada 22. aprīlī pieņēma lēmumu fundamentāli reformēt atbalstu tabakas nozarei. 2004. gada reforma paredz, ka, sākot no 2010. gada, tabakas nozares atbalsts vairs nebūs saistīts ar ražošanu. Puse atbalsta tiks novirzīta vienotam saimniecības maksājumam, un otru pusi izmantos tabakas ražošanas rajonu pārstrukturēšanai saskaņā ar lauku attīstības politiku. Četros pārejas laika gados no 2006. līdz 2009. gadam vismaz 40 % atbalsta atsaistīs un integrēs vienotā saimniecības maksājumā. Dalībvalstis var nolemt saglabāt līdz 60 % kā saistīto maksājumu. Nesaistīto maksājumu piešķir tā, lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret lauksaimniekiem un/vai saskaņā ar objektīviem kritērijiem, piemēram, tabakas ražotājiem, kas atrodas I mērķa reģionos, vai tabakas lauksaimniekiem, kas ražo noteiktas kvalitātes šķirnes. Tālākus kritērijus var izskatīt vēlāk. 2004. gada reformai principā vajadzētu atrisināt visas pašreizējās grūtības.

X. Komisija ir sagatavojusi iebildumus par iespējamām kartelēm jēltabakas tirgū Spānijā un Itālijā (attiecīgi 2003. gada decembrī un 2004. gada februārī). Šajos iebildumos ietverti sākotnējie secinājumi pēc Komisijas attiecīgi 2001. gada oktobrī un 2002. gada janvārī sāktās izmeklēšanas par ražotāju grupu un pārstrādātāju iespējamajiem konkurences traucējumiem abās dalībvalstīs. Iebildumu sagatavošana ir sākotnējais posms procedūrā, kuras rezultātā var pieņemt lēmumu par aizliegumu, uzliekot sodus attiecīgajiem uzņēmumiem.

Attiecībā uz iespējamām finanšu korekcijām Komisija atsaucas uz pašreizējo kontu dzēšanas procedūru, kas notiek pēc 2001. un 2003. gada revīzijām.

INTRODUCTION

13. The instrument of the national reserve has favoured the conversion to other variety groups in association with other instruments such as the transfer of guarantee thresholds.

The national reserve has become an option for the Member State since the 2002 harvest.

⁽²⁾ Jēltabakas tirgus kopīgās organizācijas vērtējums. COGEA, 2003. Roma.

⁽³⁾ Tabakas nozare, paplašinātais ietekmes novērtējums. KOM(2003) 554 galīgā versija; SEK(2003) 1023, 2003.

PREPARATION FOR THE 1998 REFORM

21. to 23. The main objective of the CMO is to support production of leaf tobacco. The socio-economic impact of employment has also been an important consideration for the Council during the history of the tobacco scheme.

In its 1996 report, the Commission used the best data available at the time.

In a working document ⁽¹⁾, the Commission points out that, according to Eurostat, the tobacco sector employed a larger labour force in 2000 than the 72 000 full-time workers estimated by the Court using a theoretical calculation. The Eurostat figure is 126 070 annual working units, corresponding to 212 960 people as the share of seasonal and part-time employment is remarkably high.

24. As regards the average aid per person, the Commission would refer to its recent study ⁽¹⁾, which indicates average assistance of EUR 7 600 per person employed in the tobacco sector in 2002 ⁽²⁾.

25. In some tobacco-producing regions tobacco is the main product grown. The majority of the agricultural population in such specialised regions is occupied in production, first processing, transport or supply of materials involved in the production of this crop. Hence a large part of the agricultural population is dependent on tobacco production.

Eastern Macedonia and Thrace, western Greece and continental Greece, central Macedonia, western Macedonia (Greece) and Campania (Italy) can be regarded as the most specialised regions. In these regions, consequently, tobacco cultivation plays an important role both in structural and production specialisation and, therefore, plays an important economic and social role. The evaluation study used quantitative parameters (% tobacco farms over total farms versus % tobacco area over total agricultural area) to describe the degree of specialisation of tobacco-producing regions ⁽³⁾, thus providing evidence for tobacco production's importance in relation to other crops.

26. The Commission approach was justified and reflected market reality. EU production of those variety groups in demand, quality and market prices increased (also influenced by the cyclical trends in world market prices).

⁽¹⁾ Tobacco Sector, Extended Impact Assessment, 23.9.2003 (COM(2003) 554 final, SEC(2003) 1023).

⁽²⁾ EUR 7 600 equivalent to EUR 963 million divided by 126 000 people working in the tobacco sector.

⁽³⁾ Evaluation of the common organisation of the market in raw tobacco. COGEEA, 2003. Rome. 220 pp.

27. When preparing the 1998 reform, one objective was to gear production more closely to market needs. The Commission proposed transferring production rights between variety groups depending on market demand. More flue-cured and light air-cured tobacco of better quality was produced in order to cope with an increased demand for these variety groups. There is evidence that both exports and certain imports have decreased. EU exports show a marked decrease in volume, especially of low quality tobacco (semi-oriental varieties, dark air-cured varieties) while value has increased.

28. The key objectives of the reform, based on a modulation of part of the premium, were to achieve both a better quality and an improved price level within the EU, and these objectives have largely been achieved. The most recent evidence available to the Commission shows that for certain variety groups prices (also influenced by cyclical trends in world market prices) have improved.

29. The Commission took account of the fact that price is affected by supply (production, import, stocks) and demand (consumption, export) as well as exchange rates. However, within a given market situation in a given harvest year, it is obvious that differences in quality lead to differences in price. It is often argued that for a given quality the producer will not always receive the same price. This is, however, the consequence of free competition between first processors when contracts are negotiated.

The lack of a single objective quality grading system was not an obstacle to implementing a quality policy. The various national and local quality grading systems can differentiate according to variety groups and specific first processing needs.

30. The Commission considers that its market analysis was based on the best available information at the time and provided policy-makers with an appropriate understanding of the market to guide their selection of the market measures.

31. The issue of the lack of alternative crops has to be seen in relation to the whole production chain and not just primary growing of tobacco on the farm. In some regions, local communities have become so dependent on tobacco that conversion to other productions would only be possible over a considerable period of time.

32. The post-1998 CMO took into account the concentration of purchasing by a limited number of multinational first processors, merchants and manufacturers and their more important role in price setting. In order to counterbalance the increased integration and concentration at processor level, the Commission provided strong incentives (access to the variable premium) for producers to join producer groups and reinforced the role of producer groups.

33. DG AGRI informed DG COMP of possible anti-competitive practices in June 2001. This information, amongst others, led to an investigation by DG COMP in October 2001, which subsequently confirmed that such alleged practices did exist in Italy and Spain (see paragraphs 67 to 71).

The Commission's 1993 prohibition on producer groups from carrying out first processing aimed to separate the functions of producer (organisation) and first processor in order to avoid conflicts of interests between the two parties. Integration of producer groups in processing was not favoured because of the high degree of specialisation and capital input required. The separation of the functions of producers and processors was maintained in order to safeguard a fair price formation for raw tobacco.

34. The interdepartmental consultation on reform of the CMO carried out in 1998 followed normal practice within the Commission at the time. In January 1998, DG AGRI consulted five other directorates-general on the proposal: DG XIX (Budget), DG V (Employment), DG XI (Environment), DG XX (Financial Control) and LS (Legal Service).

All Commissioners and cabinets were consulted as part of the normal procedure for adopting Commission proposals.

Prior to the 1998 proposal, the Commission published a report to the Council on the common organisation of the market in raw tobacco in 1996⁽¹⁾ which was widely discussed with Member States and included all possible options, some of which were included in the 1998 proposal.

In 2001 the Commission introduced a broader and more systematic interdepartmental consultation. In addition, since 2003 an extended impact assessment is carried out for all major proposals made and presented to the other institutions along with the legislative proposal. The tobacco reform adopted by the Council in April 2004 was subject to this new procedure and 16 departments took part in the impact assessment, including DG DEV, DG ENV, DG COMP and DG TAXUD.

35. Community development policy recognises the key role of agricultural and rural development in economic growth and reducing poverty in many developing countries, which may include tobacco production in certain regions. Tobacco from developing countries may in some cases compete with EU tobacco on different markets. Although no export refunds are granted, the subsidies benefiting EU tobacco can affect competitive positions and world market prices. However, as EU tobacco production only accounts for 5 % of world production and 11 % of world exports any impact would be limited. The recently adopted reform of the tobacco CMO should alleviate any potential distorting

effect of the present scheme as, when it is fully implemented, there will be no link between the aid and production.

36. The orientation of production toward flue-cured and light air-cured tobacco is governed by market demand and not the CMO premium system. Restructuring of production has favoured concentration and intensification of production on larger farms. As total EU production is limited by quantitative thresholds, the total production area has considerably decreased as a result of the higher yields.

From a solely environmental point of view it would have been desirable to have a system with area references (limitations) rather than quantitative thresholds. This possibility was disregarded as the incentive to produce higher quality tobacco would largely have been lost.

At the Gothenburg European Council in 2001, the Commission proposed reorienting support from the CAP to reward 'healthy, high-quality products and practices rather than quantity' (see COM (2001) 264 final). The latest tobacco reform responds to the Gothenburg declaration.

37. The share of the primary material (raw tobacco) in the price of cigarettes is estimated to be very low. Therefore the impact of subsidies on the reduction of retail prices is negligible.

Under Article 8(2) of Council Directive 95/59/EC the rate of proportional excise duty and the amount of specific excise duty must be the same for all cigarettes. Consequently Member States cannot apply a lower rate of duty on their own tobacco. The judgment of the Court of Justice quoted by the Court (Case C-302/00) confirmed that France, which maintained in force a system imposing a different tax for dark-tobacco cigarettes, failed to fulfil its obligations under Directive 95/59/EC and Article 90 of the Treaty. Following this judgment France has brought its rates of excise duty into line with Community legislation (Law No 2002-1487 of 20 December 2002).

THE CMO HAS NOT ACHIEVED THE DESIRED IMPACT

38. As indicated in paragraphs 28, 31 and 59, the reform significantly reduced the production of the two lowest quality groups of tobacco, thereby partly addressing the problem that the qualities grown were not suited for the market demand.

⁽¹⁾ Report from the Commission to the Council on the common organisation of the market in raw tobacco (COM(96) 554 final, 18.12.1996).

39. In order to measure the impact the Commission used the term 'fair income' as in the Treaty, set as a quantifiable target an overall improvement in price (and quality), and used information on production costs and income⁽¹⁾, available from the FADN (Farm Accountancy Data Network). Information on prices, processing and stocks was obtained through Regulation (EC) No 2636/1999 (currently replaced by the consolidated version: Regulation (EC) No 604/2004). The impact of premiums on growers' income was evaluated in the 2003 extended impact assessment.

40. The information available to the Commission shows that, for certain varieties, quality and prices have improved (this has also been influenced by cyclical trends in world market prices).

41. Average selling prices in two consecutive years are not a representative indication of a long-term trend. Observations over several years (1993 to 2002) show a net long-term price increase. Slight variations from year to year reflect the cyclical nature of tobacco price trends.

42. The Commission considers that improvements in quality can be measured in two ways: firstly by increases of the quality variety groups in demand. The net increase in production of variety groups I (flue-cured) and group II (light air-cured) as a result of market demand and the fall in production of variety groups V (sun-cured) and III (dark air-cured) which faced marketing difficulties indicates an overall improvement in quality and market orientation. Secondly, improved quality can be measured by price increases taking account of the overall market price evolution.

44. Most tobacco growers produce varying amounts of tobacco of different qualities leading to a proportional distribution of the premium. However information available to the Commission shows that, in certain cases, there is an even distribution of the variable premium. Such cases are relatively rare, but an increase was observed in 2000 compared to 1999, the first year of application of the variable premium.

Moreover, except for groups V and III, the variable premium enhanced the price level, which was the main objective of the reform.

⁽¹⁾ According to FADN, the most common farm income indicators are net added value per annual working unit or the family farm income. The calculation procedure is described under http://europa.eu.int/comm/agriculture/rca/annex002_en.cfm.

45. Since 1993, premium levels have remained largely unchanged, except for group V. The policy adopted by the Council was based on providing a steady income support, but to allow guarantee thresholds to vary according to demand. In 2002, the Council chose to decrease the guaranteed thresholds in order to decrease supply versus demand, thus creating a relative shortage, encouraging competition and improvement in prices.

The Commission proposed to differentiate between a fixed portion of the premium (providing a minimum income) and a variable portion (providing the economic function) which is paid according to sales prices.

46 to 48. In its Extended Impact Assessment, the Commission established average production costs and margins per ha of tobacco on specialised farms (average 1999 to 2000), based on the FADN (Farm Accountancy Data Network).

The main problem is putting a precise value on family work on the farm. If work by family members is considered at the same cost as that of paid labour force, then income is negative. On valuing family work at a lower level, an equity or profit situation occurs. Total margins (tobacco output + premium) over total input (variable + fixed costs) are largely positive in all regions. It was concluded that income (total receipts minus total costs) from tobacco was only negative in Thessaly and Continental Greece, representing 34 % of all Greek producers. Income in Italy, Spain and other Greek regions was positive.

47. The Commission has complied with the provisions of Council Regulation (EEC) No 2075/92.

The 1998 reform specifically targeted the modulation of the variable part of the premium in order to reward better quality. As there were continuing problems in disposing of group V tobacco, the Commission proposed a 10 % reduction of the premium. It also proposed a reduction in the guarantee threshold.

48. Price is a function of supply and demand, and of quality of a commodity. In the context of the raw tobacco market, the price is stated in the contract.

49. The aim of the Regulation is to provide a fair income. The premium level is fixed by the Council. At the time of the 1992 reform, the value of the premium was calculated, for each variety group, as the average of premiums of the varieties in the group. There was no longer any provision for a mechanism to adjust the premium to price and/or cost variation.

51 and 52. As pointed out in paragraph 28, for agricultural and climatic reasons, the EU is unable to produce all the tobacco required for the manufacture of tobacco products. Between 1990 and 2000, raw tobacco imports remained stable. However, as stripped tobacco constitutes the majority of imports, data on the variety group are not available and substitution of imported tobacco by domestic products cannot be confirmed or denied. The CMO policy was successful as over the 1990 to 2000 period EU exports decreased in volume but increased in value, indicating that production of low-quality tobacco decreased considerably. Furthermore, the composition of EU production changed according to demand as a result of the transfer of thresholds.

54. The Commission agrees with the Court that the expenditure from the communication part of the Tobacco Fund for the years before 2001 was limited.

With the adoption of the Commission implementing regulation of the Tobacco Fund (Regulation (EC) No 1648/2000) on 25 July 2000, the launch of audits of former commitments and the modification of contracts, the Commission started seriously tackling the problem. The number of opened contracts has now been substantially reduced (7). The Commission departments are still seeking a solution in this respect.

55. Following the Director-General for Agriculture's declaration for 2001, intensive efforts were launched to solve the problems stemming from discrepancies in the financial field between multi-annual research contracts and annual budget allocations on the one hand and certain internal organisational shortcomings on the other. An internal task force was set up in 2002 to make up the backlog for nine outstanding projects.

An action plan was successfully carried out in 2002 and the management of the projects could then be deemed as normalised, and the reservations raised in the Director-General's annual declaration for 2002 were therefore not repeated.

56. Although the Directorate-General for Health and Consumer Protection did not raise any formal reservations in its 2001 Annual Activity Report, it did raise concerns about weaknesses related to the management of past projects.

In fact, since 1999 it had started introducing corrective measures to improve management of the fund. The effect of these measures could be seen after 2001. From a budget point of view, the level of budget consumption has reached an average over 80 % during the last three years and this despite a huge increase in the budget (from EUR 3 million to 14,4 million in 2004).

With its new communication strategy, the Commission is now able to manage the Tobacco Fund adequately and even to handle a new increase in the budget.

57. The proportion of the specific aid the producer groups were expected to spend was outlined in Article 40 of Regulation (EC) No 2848/98.

The evaluation of the sector showed that most producer groups have developed orientation, assistance and training measures which aim to reduce plant protection product residues and other harmful elements (heavy metals, nitrosamines, plastic wires, etc.), by improved farming and harvesting techniques (reduced use of chemicals, rationalisation of water distribution, waste collection, etc.). However, the evaluator was not able to find objective proof of the effects of these activities.

Based on the FADN data, checks on the use of plant protection products and fertiliser showed an intensification of farming practices and therefore some worsening of the environmental impact of the crop, albeit on a much reduced total area (-43 % in 10 years). This intensification favoured the improvement of production quality in terms of colour and leaf integrity and increased yield.

58 and 59. In the framework of sound financial management the Commission has chosen to set the buy-back price initially at a low level and gradually increased this level in order to improve the performance of the buy-back instrument.

Although the cumulated quantity bought back might be low in terms of percentage of the total, both buy-back and transfer of thresholds have led to a decrease in variety group III with 10 569 tonnes (-33 %) and group V with 12 365 tonnes (-78 %). This achievement can be deemed a success.

Finally, between 1999 and 2002, although other factors could also be taken into account, the buy-back scheme favoured restructuring of production: 10 671 producers left the sector and 12 549 tonnes of production quota were sold to other producers who were then able to develop their production structure.

59. It should also be noted that since 2003, Member States have set up reconversion programmes under the Community Tobacco Fund. Actions to convert producers to other crops or economic activities as well as studies on the possibilities of such conversion or actions of general interest are financed by the Community Tobacco Fund. 192 individual reconversion projects and 17 studies or actions of common interest were launched in 2003. There are 498 individual reconversion actions and 10 studies or actions of common interest which are being financed in 2004.

60. Although Council Regulation (EC) No 1257/1999 provides for the possibility of including measures in the Rural Development Programmes (RDPs) for the conversion of tobacco-growing regions to other activities, the programming is decentralised and therefore drawn up by the Member States according to their needs and priorities. Moreover, the Regulation does not limit conversion only to other tobacco related activities. The Rural Development Programme (RDP) for Umbria provides two measures where aid is granted to companies who dry tobacco if they invest in the renewal of drying installations on condition that the new machines have at least a 10 % lower production capacity.

As regards investments in agricultural holdings, specific investments are allowed as long as they are consistent with the production quota. Conversion measures can be included in the diversification measure. For the regions where there is the greatest need to convert to other activities, like eastern Macedonia and Thrace, these tobacco areas have limited potential for conversion and other off-farm activities.

62. The examination in the external evaluation report (see ECA's footnote 25) demonstrates that the national reserve did not in any way hamper the continued restructuring of the tobacco holdings. The area and number of holdings have constantly decreased.

63. Enforced reductions of all quotas to create the national reserve did not exacerbate the situation as quota reductions were limited to only 0,5 to 2 % and were proportional to the quota volume. However, the level of allocations from the national reserve was sometimes insufficient to ensure the viability of new producers. The administrative burden also increased. The measure became an option for the Member States from the 2002 harvest year onwards.

64 to 65. The auction system could possibly have had a role in the producing Member States where the number of first processors was sufficient to allow fair competition (e.g. in Italy, Greece or Spain). In Greece and Italy however, small first processors, which feared too much competition from larger firms, considered the bidding system not in their interest. In the Member States with a highly concentrated structure of the first processing industry the auction system is more difficult to set up.

66. The calculation and distribution of the national reserve increased the workload of the national administrations. In 2001, therefore, the Commission proposed abolishing the national reserve. The Council decided that the reserve could remain an option for the Member States. Since 2002, most Member States have abandoned the national reserve.

Compared to the situation before the reform, the national authorities had a lower workload because they only had to pay premium amounts to producer groups. Producer groups were responsible for distributing payments to individual producers. Furthermore, computerised information systems considerably facilitated data management. In practice, however, some Member States preferred to handle the premium payment themselves. It is true that control measures had increased with the 1998 reform.

68. The matters referred to by the Court are currently being investigated by the Commission's departments.

69. Given the overcapacity in the processing sector in Spain and the concentration of most of it in one first processor, the Commission considers that production capacity is not the leading factor in the contractual relation between parties.

70. The Italian global three-year price agreement is one of the elements on which the Commission has based its Statement of Objections (see point X). With regard to the situation in Greece the Commission is currently assessing whether the matters referred to by the Court and those which the Commission identified in the course of its subsequent investigation represent an infringement of Article 81 of the EC Treaty.

72. The Member States are responsible for approval of first processors (and, where necessary, withdrawal thereof). This has been checked in audits by the audit services, in particular to verify the existence of proper approval of first processors authorised to sign cultivation contracts with producer groups.

Particular attention was paid to checks on areas to be planted with tobacco, defined as a key control by the audit services, as the audit reports show.

73. The Commission carried out a series of audits in 2001 and 2003 which revealed some findings similar to those made by the Court of Auditors and which have been taken into account in the ongoing clearance of accounts procedures.

74. Council Regulation (EC) No 1258/1999 provides that, before a decision to refuse financing is taken, the results of the Commission's checks and the replies of the Member State concerned shall be notified in writing, after which the two parties shall endeavour to reach agreement on the action to be taken. For all audits carried out in 2001, bilateral procedures took place. The Commission, noting that the procedures for France and Germany have been completed, is aware that there are some delays with certain dossiers in other Member States and will endeavour to complete them as soon as possible.

MONITORING AND EVALUATION OF THE REFORMED CMO

76. The Commission notes the Court of Auditors proposal concerning the issue of 'key controls'. However, the Commission defined the key controls to be carried out in the tobacco sector in 2001 and is of the opinion that they cover the essential controls foreseen by the Regulation.

77. From the information gathered in the audits by its departments and the subsequent clearance of accounts procedures, the Commission has been unable to conclude that the similarity in moisture content results from a lack of compliance with the control procedures in Greece.

78. The audit services have drawn up a programme to check expenditure in the tobacco sector in all Member States with sizeable production (Italy, Greece, Spain, France) over the years 2001 and 2003; some points raised by the Court that were already known to the Commission have been checked.

79. The Financial Regulation and its implementing rules provide for regular evaluation, but not on an annual basis. It cannot therefore be expected that an evaluation or related information on each budget line or spending programme will be found in the material provided for by the Commission in the annual budgetary procedure. The Commission applies the legislation in force in order to quantify the annual budgetary requirements. Evaluation results can be used to improve the budgetary procedures but only after amendment of existing legislation.

80. The Commission, however, systematically informs the budgetary authority each year about all evaluation activities carried out in a specific document entitled 'Annual Evaluation Review'. In the case of tobacco, an evaluation of the CMO was carried out by the Commission departments in 2002 and subsequently reported in the Annual Evaluation Review 2002. In addition, the full report was published on the Commission's EUROPA website.

83. Article 54 of Regulation (EC) No 2848/98 does not specify a deadline for the publication of a list of approved first processors.

84 and 85. Article 26 of Regulation (EEC) No 2075/92 required the Commission to submit a report on the functioning of the common organisation of the market in raw tobacco to the European Parliament and to the Council before 1 April 2002. The Commission submitted the requested report⁽¹⁾ in November 2002, seven months behind deadline.

⁽¹⁾ Report to the European Parliament and the Council on the operation of the common organisation of the market in raw tobacco, SEC(2002) 1183, 6.11.2002.

In the meantime, the Commission had employed an external evaluator to examine the CMO. This evaluation⁽²⁾ was available in October 2003. Furthermore, in preparation for a reform of the raw tobacco sector, the Commission carried out an Extended Impact Assessment⁽³⁾, which was completed on 23 September 2003.

86. The Commission considers that other elements of the evaluation report's conclusions should be considered as well (see Chapter 9, pp. 212 to 220):

(a) with respect to the 'lack of reliable information', the evaluator referred only to insufficient data on processed production, stocks, and marketed quantities by first processors (see paragraph 4.1.5. in the Evaluation report, p. 46).

The CMO instruments helped improve the balance between supply and demand; however, the information available did not show the precise extent to which the CMO had influenced the balance of supply and demand (see Evaluation report, p. 212, final three paragraphs);

(c) only the quality/price classification grids were not homogeneous and highly subjective (the statement did not relate to all data) (see Evaluation report, p. 213, third paragraph). Tobacco professionals however indicated that there had been improvements in the quality grades of tobacco produced (their degree of satisfaction had improved by 30 %) (see Evaluation report, p. 213, seventh paragraph);

(d) the objective of ensuring a fair income was evaluated, but the result must be considered with care due to limitations of data; it was stated that the support system allowed tobacco producers to obtain a better income compared to the income of other farming types analysed. As income was largely determined by farm size, restructuring helped improve income (see Evaluation report, p. 215, fifth and second last paragraph; p. 216, fourth paragraph);

(e) in areas where tobacco production was critical for rural activity, tobacco-related activities allowed by the Community support had a large impact on employment (see Evaluation report, p. 217, eighth paragraph);

(f) the research projects financed by the Fund have produced valid results, but few of the conclusions have been passed on to producers (see Evaluation report, p. 219, sixth paragraph).

⁽²⁾ Evaluation of the common organisation of the market in raw tobacco, COGEA, 2003. Rome. 220 pp.

⁽³⁾ Tobacco sector, Extended Impact Assessment, COM(2003) 554 final, SEC(2003) 1023.

As regards the impact of the CMO, the Commission would also like to point out that the measures launched in 2002 under the Community Tobacco Fund have been shown to have an impact on public awareness of the negative impact of tobacco consumption.

87. The Commission recognises that the evaluation report pointed out weaknesses, but is nevertheless of the opinion that the evaluation report demonstrates that the CMO instruments have improved supply versus demand, improved quality and enhanced continued restructuring of holdings. Sector management efficiency improved, although some weaknesses remain. The continuity of support through aid has permitted growers to survive. Prices have increased, but not to a level allowing production costs to be covered.

FURTHER REFORM OF THE CMO

88 to 90. The Commission proposed a new reform of the CMO in a comprehensive, in-depth procedure which produced numerous analyses, all of which are available on the Commission website:

- an economic report on the tobacco sector and the CMO,
- an extended impact assessment on three different reform options involving six months of the collaboration with experts from 16 directorates-general,
- in this context, a tobacco forum was organised in June 2003 to allow all stakeholders to comment,
- a seminar was also organised in November 2003 on the same principles, for all products concerned by the reform proposal (olive oil, cotton and tobacco).

On the basis of these analyses and organised debates the Commission drew up the legislative proposal that it submitted to the Council and which was agreed on 22 April 2004.

During a four-year transition period, starting in 2006, at least 40 % of the tobacco premiums have to be included in the decoupled single payment for farmers. Member States may decide to retain up to 60 % as a coupled payment. The coupled payment has to be granted in such a way as to ensure equal treatment between farmers and/or according to objective criteria such as for tobacco producers situated in Objective I regions or for tobacco farmers producing varieties of a certain quality. Further criteria may be considered in the future. After the four year transition period, from 2010, tobacco aid will be completely decoupled from production. 50 % will be transferred to the single farm payment and

the remaining 50 % will be used for restructuring programmes in tobacco-producing regions under the rural development policy.

In 2006, the reform will start with the transfer of all or part of the current tobacco premium into entitlements for the single payment.

In 2006 and 2007, information actions under the Community Tobacco Fund will be financed with a deduction of 4 % and 5 % respectively of the coupled payments.

92. The introduction of decoupling will help improve producers' market orientation and considerably simplify the tobacco regime.

94. The reform adopted will allow application of conditionality and thus improved respect of environmental requirements.

CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS

96 and 97. The Commission cannot endorse a number of conclusions of the Court.

The Commission's proposals for the 1998 reform were based on the most reliable data which could be obtained at the time and its analysis of the market was adequate.

The CMO instruments have contributed to a better quantitative balance between supply and demand. The 1998 reform has led to a sharp decrease in the production of the two lowest quality tobacco variety groups with limited outlets and favoured production of variety groups in demand on the market. The variable premium encouraged farmers to produce a better quality and professionals have indicated that quality has improved. Prices, although equally influenced by supply and demand, show a tendency to increase.

The issue of the lack of alternative crops has to be seen in relation to the whole production chain and not just primary growing of tobacco on the farm. In some regions, local communities have become so dependent on tobacco that conversion to other productions would only be possible over a considerable period of time.

The interdepartmental consultation on reform of the CMO carried out in 1998 followed normal practice within the Commission at the time. Nevertheless, the Commission has since introduced a much more elaborate system of interdepartmental collaboration.

Clearly, the tobacco support regime in place prior to the 1998 reform was not geared to solving the key problem in the sector: the growing of qualities which were not suited to the market. The 1998 reform helped significantly reduce the production of the two tobacco groups facing the biggest marketing problems. The problem should be fully addressed by the 2004 reform. The decoupled premium means producers can decide to produce what the market demands.

The Commission does not share the Court's conclusion that the continuation of the existing aid scheme was not justified, given the findings presented in this report.

98. Prevention of tobacco smoking became one of the main political priorities after 1 October 1999 and started impacting on the way the Fund was managed. The effects started to become visible only after 2001. For instance, the significant campaign 'Feel free to say no', is strong evidence of the Commission goals in this respect.

The Commission chose to set the buy-back price initially at a low level and gradually increased this level in order to improve the performance of the buy-back instrument and to practise sound financial management. The cumulated quantity bought back might be low in terms of percentage of the total, but both buy-back and transfer of thresholds have led to a decrease of the low quality variety groups. In addition, between 1999 and 2002, the buy-back procedure favoured restructuring of production.

The Commission investigated the risk of limitation of free competition by inappropriate price arrangements between first processors and producer organisations. As regards Spain and Italy these practices as well as others discovered during the investigation led the Commission to address a Statement of Objections to representatives of producers and processors. For Greece, the investigation is still ongoing.

Since 2003, Member States have set up reconversion programmes under the Community Tobacco Fund. Actions to convert producers to other crops or economic activities as well as studies on the possibilities of such conversion or actions of general interest are financed by the Community Tobacco Fund. In 2003, 192 individual reconversion projects and 17 studies or actions of common interest have started. In 2004, 498 individual reconversion actions and 10 studies or actions of common interest are being financed.

Concerning the under-utilisation of the Tobacco Fund, the payments during the first five years 1996 to 2000 amounted on average to 17 % of the available funding. Over the last three years the rate of utilisation has increased constantly to reach 65 % in 2003. The shortcomings in the management of the Fund identified in the past have been corrected.

99. The Commission notes the extended list of key controls now proposed by the Court. However, the Commission defined the key controls to be carried out in the tobacco sector in 2001 and is of the opinion that they cover the essential controls laid down in the Regulation.

Regarding the criticism of the lack of action taken by the Commission, Council Regulation (EC) No 1258/1999 provides that, before a decision to refuse financing is taken, the results of the Commission's checks and the replies of the Member State concerned are to be notified in writing, after which the two parties must endeavour to reach agreement on the action to be taken. For all audits carried out in 2001, bilateral procedures took place. The Commission, while noting that the procedures for France and Germany have been completed, is aware that there are some delays with certain dossiers in other Member States and will strive to complete them as soon as possible.

Hence, the Commission has taken appropriate steps as provided for by the existing legal framework and the statement by the Court that the Commission did not take corrective actions when required is not accurate.

100. The Commission's monitoring proved to be satisfactory. In 2002, the Commission proposed an adjustment of the CMO instruments (premium, guarantee thresholds and Tobacco Fund actions) in order to improve market orientation.

The tobacco regime was evaluated in 2002. This complies with the Financial Regulation and its implementation rules, which foresee regular evaluation, although not on an annual basis.

101. Article 26 of Regulation (EEC) No 2075/92 required the Commission to submit a report on the functioning of the common organisation of the market in raw tobacco to the European Parliament and to the Council before 1 April 2002. The Commission submitted the requested report ⁽¹⁾ in November 2002, seven months behind deadline.

In the meantime, the Commission had employed an external evaluator to examine the CMO. This evaluation ⁽²⁾ was available in October 2003. Furthermore, in preparation for a reform of the raw tobacco sector, the Commission carried out an Extended Impact Assessment ⁽³⁾ which was completed on 23 September 2003.

⁽¹⁾ Report to the European Parliament and the Council on the operation of the common organisation of the market in raw tobacco, SEC(2002) 1183, 6.11.2002.

⁽²⁾ Evaluation of the common organisation of the market in raw tobacco, COGEA, 2003. Rome. 220 pp.

⁽³⁾ Tobacco sector, Extended Impact Assessment, COM(2003) 554 final, SEC(2003) 1023.

102. Endeavours to ensure improved consistency between Community policy in the tobacco sector and the public health sector while also ensuring sustainable development prospects in tobacco regions have been a key element of the reform of the tobacco sector proposed by the Commission in 2003. The Council's approval of the reform on 22 April 2004, in particular of the new mechanisms for decoupling direct aid and the restructuring envelope proposed by the Commission represents a fundamental change to the regime which should allow it to achieve these objectives in their entirety.

In the hope of abolishing some of the existing mechanisms of coupled payments which have proved lacking, as the Court points out, the Commission has proposed a new regime which, in line with the Court's wishes, aims to:

- improve market orientation and quality, and increase the prices paid to producers,
- improve the effectiveness of income support for farmers without increasing overall support,
- improve support for research and development into alternative and diversified production,
- improve consistency with Community public health policy and its policy in favour of developing countries,
- simplify the regime and its management.

103. The 1998 reform was based on a preliminary report from 1996. The reform of the tobacco sector proposed by the Commission in 2003 was based on data from improved statistics sources. This reform was also the subject of a prior extended impact assessment to analyse all likely impacts of the three different reform options.

104. The Commission would like to emphasise that, for reform to be successful and effective, it must be acceptable socially, economically and environmentally. This assumes that the production and processing structures will be allowed to adapt to the new economic and regulatory environment.

Taking these constraints into account the Commission proposed an in-depth reform of the common organisation of the market in tobacco which the Council adopted in April 2004. As the Court points out (and as the Commission explained in response to question 102), rapid introduction of this reform will help eradicate the weaknesses identified by the Court while avoiding a disruptive impact on tobacco-producing regions.

105. As pointed out by the Court, the Commission proposed a reform in 2003 which aims to phase out the weaknesses of the existing regime. The Council came to an agreement on this proposal on 22 April 2004. From 2006 to 2009, the Council decided on a transitional period with at least 40 % of direct aid payments decoupled. The Commission will ensure that the gradual introduction of decoupling, which will involve the coexistence of coupled and decoupled payments over a four-year period, is carried out in compliance with the provisions of the regulations adopted.

106. The Commission has issued Statements of Objections concerning alleged cartels in the raw tobacco markets in Spain and Italy (in December 2003 and February 2004 respectively). These Statements of Objections contain the preliminary conclusions of the Commission's investigations on alleged anti-competitive behaviour by producer groups and processors in the two Member States which started in October 2001 and January 2002 respectively. Issuing a statement of objections is a preliminary step in the procedure that may lead to the adoption of a prohibition decision imposing fines on the companies concerned.

ZIŅOJUMS**par Eiropas Rekonstrukcijas aģentūras 2003. finanšu gada pārskatiem, ar Aģentūras atbildēm**

(2005/C 41/02)

SATURS

	<i>Punkti</i>	<i>Lappuse</i>
IEVADS	1.	36
PALĀTAS ATZINUMS	2.-6.	36
Pārskatu ticamība	3.	36
Pakārtoto darījumu likumība un pareizība	4.-6.	36
APSVĒRUMI	7.-16.	36
1.-4. tabula		38
Agentūras atbildes		42

IEVADS

1. Eiropas Rekonstrukcijas aģentūra, turpmāk tekstā – “Aģentūra”, tika izveidota ar Padomes 1996. gada 25. jūlija Regulu (EK) Nr. 1628/96 ⁽¹⁾. Minēto regulu aizstāja ar Padomes 2000. gada 5. decembra Regulu (EK) Nr. 2667/2000 ⁽²⁾. Aģentūra, ko izveidoja 2000. gada februārī, sākotnēji atbildēja par ES atbalsta programmu vadību Kosovā. Pēc Aģentūras pilnvaru paplašināšanas 2001. un 2002. gadā tās darbība ietver arī Serbiju un Melnkalni un Bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku (BDMR). Aģentūras galvenais birojs atrodas Salonikos, un tai ir operatīvie centri Belgradā, Podgoricā, Prištinā un Skopjē. Aģentūra īsteno programmas, lai veicinātu iestāžu darbību un labu pārvaldību, sekmētu tirgus ekonomikas un nozīmīgas infrastruktūras attīstību un stiprinātu pilsonisko sabiedrību. Pamatojoties uz Aģentūras sniegto informāciju, *1. tabulā* apkopotas Aģentūras pilnvaras un darbības.

PALĀTAS ATZINUMS

2. Palāta ir izskatījusi Aģentūras gada pārskatus un pakārtotos darījumus par 2003. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu. Palāta revīziju veica saskaņā ar savu revīzijas politiku un standartiem, kas ir balstīti uz vispārpieņemtajiem starptautiskajiem revīzijas standartiem, tomēr pielāgoti Kopienas īpašajiem apstākļiem. Tādējādi Palāta ir guvusi pamatotu pārliecību par turpmāk izklāstīto Palātas atzinumu.

Pārskatu ticamība

3. Palāta uzskata, ka Aģentūras pārskati nesniedz skaidru un patiesu priekšstatu par Aģentūras saimniecisko un finansiālo stāvokli (sk. 8. un 10. punktu).

Pakārtoto darījumu likumība un pareizība

4. Tā kā trūkst vajadzīgās informācijas par to līdzekļu galīgo izlietojumu, kurus Aģentūra uzticēja gan valsts, gan starptautiskām ārējām struktūrām, Palāta nespēj sniegt atzinumu par likumību un pareizību attiecībā uz darījumiem, kas notikuši ar 2003. gadā veiktajiem maksājumiem 21,4 miljonu EUR apmērā (sk. 15. punktu). Tomēr, neskarot tālāk 5. un 6. punktā izteiktās piezīmes, Palāta uzskata, ka saistībā ar Aģentūras gada pārskatiem pārējie pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi.

5. Saistībā ar maksājumiem Palāta ievēroja kļūdas, kas pieļautas attiecībā uz apliecināto dokumentu derīgumu, līgumu noteikumu ievērošanu un valsts iestāžu pilnvaru deleģēšanu (sk. 13. punktu).

6. Saistībā ar tiesību piešķiršanu slēgt līgumus katrā piektajā pārbaudītajā darījumā Palāta atklāja novirzes procedūru piemērošanā, kas liek apšaubīt principu par vienlīdzīgām iespējām konkursu dalībniekiem (sk. 14. punktu).

APSVĒRUMI

7. Apropriāciju izpilde 2003. finanšu gadā un apropriāciju pārņemšana no iepriekšējā gada ir parādīta *2. tabulā*. Aģentūras pārskats par ieņēmumiem un izdevumiem un bilance 2003. finanšu gadam apkopotā veidā sniegta *3. un 4. tabulā* ⁽³⁾.

8. Aģentūras finanšu noteikumu 1. pants paredz, ka Aģentūras budžets jāapstiprina, ievērojot diferencēto apropriāciju principu, kas izšķir saistību apropriācijas un maksājumu apropriācijas. Minēto noteikumu 3. pants paredz, ka kopējiem ieņēmumiem jāsedz kopējie maksājumi, kas nozīmē, ka budžets ir jāuzrāda sabalansēts, un tā izpildei jābūt pēc iespējas tuvāk līdzsvaram. Tomēr Valdes apstiprinātajā Aģentūras budžetā nav ievērots diferencētu apropriāciju princips, kā rezultātā Aģentūra uzrāda kā izdevumus ne tikai maksājumus par attiecīgo apropriāciju periodu finanšu gadā, bet arī visus neizpildītos maksājumus, kas attiecas uz finanšu gada saistībām ⁽⁴⁾, neatkarīgi no tā, kādā apmērā šīs saistības ir izpildītas. Grāmatvedības uzskaites rezultāti tādēļ nav sasaistāmi ar Aģentūras saimnieciskās darbības ekonomisko realitāti. Kumulatīvais deficīts 2003. gada 31. decembrī, proti, 140,95 miljoni EUR, ir lielākoties mākslīgs, jo pastāv sakarā ar neizpildītajām saistībām par saimnieciskiem darījumiem, kas vēl nav īstenoti.

9. Aģentūras grāmatvedības uzskaites sistēmā 2003. gadā vēl joprojām bija nopietnas nepilnības. Piemēram, neskatoties uz visiem ar datu integritāti saistītajiem riskiem un pretēji Aģentūras finanšu noteikumu 55. pantam, kas nosaka, ka uzskaitē veicama, izdarot divkārtus ierakstus, vispārējā uzskaitē tika veikta atbilstīgi vienkāršai grāmatvedībai.

⁽¹⁾ OV L 204, 14.8.1996., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 306, 7.12.2000., 7. lpp.

⁽³⁾ Visas šā ziņojuma tabulas ir izveidotas, pamatojoties uz visprecīzākajām vērtībām, kas iespējamas izmantotajiem datiem. Izklāstīšanas nolūkos kopsummās var nedaudz atšķirties noapaļošanas dēļ. Svītņiņā norāda uz to, ka vērtība nepastāv vai ir vienāda ar nulli, bet 0,0 norāda, ka vērtība ir mazāka par noapaļošanas robežlielumu.

⁽⁴⁾ Maksājumi, kas veikti finanšu gada laikā no iepriekšējos gados neizpildītajiem maksājumiem, Aģentūras ieņēmumu un izdevumu pārskatā netiek uzskatīti par izdevumiem.

10. Lai gan Palāta sniedza apsvērumu tās ziņojumā par 2002. finanšu gadu ⁽¹⁾, saskaņā ar aizdevumu programmām finanšu starpniekiem izmaksātie līdzekļi nav uzrādīti bilances aktīvu sadaļā. Šo līdzekļu izmantošana minēta tikai ziņojumā, kas pievienots pārskatam ⁽²⁾. Kopš Aģentūras izveides saistībā ar šīm programmām tā ir izmaksājusi 52,4 milj. EUR ⁽³⁾. Turklāt vairākas vēl 2003. gadā īstenotās programmas pārvaldīja Aģentūras līgumslēdzēji. Palāta konstatējusi, ka šādi izmaksāti līdzekļi sasniedz 43,38 milj. EUR. Abos gadījumos 2003. finanšu gada beigās pieejamie atlikumi bija jāuzrāda Aģentūras bilances aktīvu sadaļā.

11. Aģentūras pūles uzlabot tās budžeta, finanšu un grāmatvedības pārvaldību jākāpina, lai būtu iespējams konsolidēt Aģentūras pārskatus ar Kopienas iestāžu pārskatiem, kas notiks, sākot ar 2005. finanšu gadu ⁽⁴⁾. Aģentūras budžets ir jāpieņem tādā veidā, kā to nosaka tās finanšu noteikumi (sk. 8. punktu), un grāmatvedības uzskaites noteikumi par ieņēmumiem un izdevumiem jāsaskaņo ar uzkrājumu grāmatvedības principiem.

12. Vienā finanšu struktūrā, ko Aģentūrai vajadzēja izveidot Kosovā un kuras pārvaldību vajadzēja uzticēt ārējam konsultantam, tika konstatēti būtiski trūkumi (piem., nepilnīgi pārskati, nepietiekama aizņēmēju risku analīze, nepietiekama aizņēmumu pieteikumiem pievienojamā dokumentācija). Aģentūras veiktā pārraudzība nebija pietiekama, lai konstatētu šos trūkumus un cik vien ātri iespējams veiktu vajadzīgās korekcijas.

13. Novirzes tika konstatētas saistībā ar 2003. gadā veiktajiem maksājumiem. Dažos gadījumos tās rodas sakarā ar līguma noteikumu vai maksājumu veikšanas nosacījumu neievērošanu

(neatbilstīgi vai nepietiekami apliecinājuma dokumenti). Citos gadījumos vairums noviržu ir radušās tādēļ, ka akti, saskaņā ar kuriem tika veikti maksājumi, neatbilst valsts iestāžu varas deleģēšanas noteikumiem un/vai noteikumiem, kas regulē jau noslēgto līgumu grozījumus. Šādas novirzes parāda, ka Aģentūrai jāuzlabo tās procedūru pārvaldība saistību un izdevumu apstiprināšanai.

14. Tika konstatētas arī novirzes, kas, iespējams, var ietekmēt lēmumus par līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu. Piemēram, daži pretendenti tika atsijāti administratīvu vai tehnisku iemeslu dēļ, kas ir apšaubāmi vai nebija pietiekami pamatoti. Citos gadījumos īsi pēc līguma izpildes uzsākšanas projektu vadītāji tika aizstāti ar cilvēkiem, kam nebija tādas pašas kvalifikācijas, kas ļāva pretendentiem uzvarēt konkursā. Lai samazinātu kļūdišanās risku, Aģentūrai jāstiprina tās iekšējās kontroles sistēmas, rūpīgi atlasot darbiniekus, kas atbildēs par konkursu piedāvājumu vērtēšanu, un pārbaudot, vai vērtēšanas komitejas skaidri pamato savus lēmumus.

15. Vairākos gadījumos Aģentūra noslēdza līgumus ar trešām pusēm – valstiskām vai daļēji valstiskām, valsts vai starptautiskām struktūrām. Visos šajos gadījumos tai jānodrošina esošo mehānismu konsekventāka piemērošana, lai nodrošinātu, ka šīs struktūras sniedz Aģentūrai informāciju, kas vajadzīga pakārtoto darījumu likumības un pareizības novērtēšanai.

16. Savā ziņojumā par 2002. finanšu gadu ⁽⁵⁾ Palāta norādīja uz pārlietu lielo tieši vai pastarpināti deleģēto kredītrikotāju skaitu. Salīdzinājumā ar 2003. gada jūniju, kad bija 67 kredītrikotāji, 2003. gada beigās bija 56 kredītrikotāji: 45 III sadaļai un 11 – I un II sadaļai. Turklāt nepastāv deleģēšanu skaita vai ilguma ierobežojums. Aģentūrai arī turpmāk jāsamazina deleģēšanu skaits.

Šo ziņojumu Revīzijas palāta ir pieņēmusi 2004. gada 8. un 9. decembra sēdē Luksemburgā.

Revīzijas palātas vārdā —
priekšsēdētājs
Juan Manuel FABRA VALLÉS

⁽¹⁾ Sk. ziņojuma par 2002. finanšu gadu 14. punktu (OV C 319, 30.12.2003., 1. lpp.).

⁽²⁾ Šis gadījums attiecas uz darījuma partneru līdzekļiem un tiem līdzekļiem, kas izmaksāti aizdevumu plānos vai kredītlīnijās.

⁽³⁾ Aplēses pirms vajadzīgo korekciju veikšanas.

⁽⁴⁾ Sk. 32., 35., 48. un 49. apsvērumu Padomes 2002. gada 25. jūnija Regulā par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienų vispārējam budžetam (OV L 248, 16.9.2002.).

⁽⁵⁾ Sk. ziņojuma par 2002. finanšu gadu 15. punktu.

1. tabula

Eiropas Rekonstrukcijas aģentūra (Saloniki)

Kopienas kompetences jomas saskaņā ar Līgumu	Aģentūras pilnvaras, kā noteikts Padomes 2000. gada 5. decembra Regulā (EK) Nr. 2667/2000	Pārvaldība	2003. gada produkti un pakalpojumi
<p>Mērķi:</p> <p>Sniegt ES palīdzību i) rekonstrukcijai, bēgļu un pārvietoto personu atgriešanās iespējas nodrošināšanā; ii) veicināt racionālu administrēšanu, stiprāku iestāžu darbību un tiesiskumu; iii) atbalstīt tirgus ekonomikas attīstību un ieguldījumus būtiskā fiziskā infrastruktūrā un vides pasākumos; iv) atbalstīt sociālo attīstību un stiprināt pilsonisko sabiedrību.</p>	<p>Piemērošana</p> <p>Aģentūra pārvalda galvenās palīdzības programmas Serbijā un Melnkalnē (Serbijas Republika, Kosova un Melnkalnes Republika) un Bijušajā Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā (BDMR). Palīdzības saņēmēji var būt valstis, ANO pārvaldītās struktūras, federatīvas, reģionālas un vietējas struktūras, valstiskas un daļēji valstiskas struktūras, darba tirgus puses, komercdarbības atbalsta organizācijas, kooperatīvi, apdrošināšanas kases, labdarības iestādes, fondi un NVO.</p>	<p>Uzdevumi:</p> <p>— Konsultēt Komisiju par prioritārajām vajadzībām;</p> <p>— Izstrādāt programmas rekonstrukcijai un bēgļu un pārvietoto personu atgriešanās iespējām;</p> <p>— Veikt visus iespējamus pasākumus, lai īstenotu ES palīdzību.</p>	<p>Valde</p> <p>Viens pārstāvis no katras dalībvalsts, divi Komisijas pārstāvji un novērotājs no Eiropas Investīciju bankas</p> <p>Direktors</p> <p>Iecej Valde pēc Komisijas priekšlikuma.</p> <p>Operatīvie centri Belgradā, Prištīnā, Podgoricā un Skopjē ar lielu pārvaldības autonomijas līmeni.</p> <p>Ārējais revidents</p> <p>Revīzijas palāta</p> <p>Budžeta izpildes apstiprinātāja iestāde</p> <p>Eiropas Parlaments pēc Padomes ieteikuma</p>
<p>Kopiena saskaņā ar savu kompetenci īsteno pasākumus, kas saistīti ar ekonomisku, finansiālu un tehnisku sadarbību ar trešām valstīm. Minētie pasākumi papildina dalībvalstu īstenotus pasākumus un ir saderīgi ar Kopienas attīstības politiku.</p> <p>(181.a pants)</p>	<p>Galīgais budžets</p> <p>358,6 milj. EUR (495,9 milj. EUR) iekļaujot ES dotāciju 97,4 % apmērā (92,5 %)</p> <p>Darbinieku skaits 2003. gada 31. decembrī</p> <p>Plānotais štata vietu skaits: 120 (122)</p> <p>Aizņemtās štata vietas: 94 (101)</p> <p>pārējās štata vietas – vietējie darba ņēmēji: 201 (195) štata vietas, no kurām aizņemtas bija 173 (176)</p> <p>Kopējais darbinieku skaits: 267 (277)</p>	<p>Darbības izdevumu ģeogrāfiskais sadalījums 2003. gadā.</p> <p>— Kosova: 139 milj. EUR.</p> <p>— Serbija: 109 milj. EUR.</p> <p>— Melnkalne: 19 milj. EUR.</p> <p>— BDMR: 36 milj. EUR.</p> <p>— Kopā: 302 milj. EUR.</p>	<p>Agentūrai pieejamie resursi (2002. gada dati)</p> <p>norikoti šādu pienākumu izpildei</p> <p>pamatdarbībām: 140 (136)</p> <p>administratīviem uzdevumiem: 97 (107)</p> <p>dažādiem uzdevumiem: 30 (34)</p>

Avots: Aģentūras sniegtā informācija.

2. tabula
Eiropas Rekonstrukcijas aģentūra – 2003. finanšu gada budžeta izpilde

Ieņēmumi		Izdevumi										(milj. EUR)	
Ieņēmumu avots	Finanšu gada galīgajā budžetā ieņēmumi	Sapemtie ieņēmumi	Izdevumu sadalījums	Pieņemamās apropriācijas						No iepriekšējā finanšu gada pārnestās apropriācijas			
				Paredzētas	Izmaksātas	Pārnestas	Atceltas	Saistību atlikums	Pārnestās saistības	Izmaksātas	Atceltas (1)	Neizpildītās saistības	
Kopienas dotācijas	349,3	270,0	I sadaļa	17,3	17,0	0,3	1,9	—	—	0,2	0,1	0,1	—
Citas dotācijas	4,0	28,4	Personāls II sadaļa	6,5	5,3	1,2	1,1	—	—	2,0	2,0	0,1	—
Citi ieņēmumi	5,3	5,5	Administrācija III sadaļa	182,0	29,8	152,2	—	149,7	338,2	227,6	30,6	79,9	
Kopā	358,6	303,9	Pamatdarbības	205,8	52,1	153,7	3,0	149,7	340,4	229,7	30,8	79,9	
			Neizpildītās saistības (1)	233,5	39,8	113,2	2,5	78,0					
Kopā			Kopā	358,7	91,9	266,9	5,5	227,8	340,4	229,7	30,8	79,9	

(1) No iepriekšējā finanšu gada pārnestās un atceltās apropriāciju summas 2003. gadā (30,6 milj. EUR) atbilst atceltajām saistībām. Attiecīgās apropriācijas tika atkārtoti darītas pieejamas un piesummētas finanšu gada sākumā esošajām neizpildītajām saistībām.

NB: Kopsummu atšķirības ir noapaļošanas dēļ.

Aģentūras dati: Šīs tabulas smie dz. kopsavilkumu par datiem, ko Aģentūra ir norādījusi savos finanšu pārskatos.

3. tabula

Eiropas Rekonstrukcijas aģentūra – ieņēmumu un izdevumu pārskats par 2003. un 2002. finanšu gadu

(EUR 1 000)

	2003.	2002.
Ieņēmumi		
Komisijas piešķirumi	275 280	462 804
Finanšu ieņēmumi	3 955	5 978
Dažādi ieņēmumi	1 517	495
Partneru līdzekļi	379	497
Trešo personu ieguldījumi	28 034	500
Ieņēmumi kopā (a)	309 164	470 274
Izdevumi		
<i>Personāls – budžeta I sadaļa</i>		
Maksājumi	17 027	17 771
Pārnestās apropriācijas	306	206
<i>Administrācija – budžeta II sadaļa</i>		
Maksājumi	5 261	6 211
Pārnestās apropriācijas	1 215	2 037
<i>Pamatdarbība – budžeta III sadaļa</i>		
Maksājumi	69 565	138 512
Pārnestās apropriācijas	265 352	293 106
Kopā (b)	358 725	457 844
Finanšu gada rezultāti (a – b) (1)	– 49 560	12 430
No iepriekšējā finanšu gada pārnestais atlikums	– 112 908	– 73 127
Maksājumi Komisijas vārdā	– 5 231	– 25 407
Komisijas vārdā veicamie maksājumi	– 515	0
No iepriekšējiem finanšu gadiem pārnesto apropriāciju atcelšana	30 649	5 463
N – 1 pārnestās apropriācijas, kurām beidzas termiņš (I un II sadaļa)	146	135
Papildinājums: 2001. g. pārnestās apropriācijas	0	– 32 423
Atmaksājami finanšu ieņēmumi	– 3 955	0
Partneru līdzekļu korekcijas	400	0
Valūtas kursa atšķirības	23	22
Finanšu gada atlikums	– 140 951	– 112 908

(1) Aprēķināts saskaņā ar Padomes 2000. gada 22. maija Regulas (EK, Euratom) Nr. 1150/2000 15. pantu (OV L 130, 31.5.2000., 8. lpp.).

NB: Kopsummu atšķirības ir noapaļošanas dēļ.

Aģentūras dati: Šīs tabulas sniedz kopsavilkumu par datiem, ko Aģentūra ir norādījusi savos finanšu pārskatos.

4. tabula

Eiropas Rekonstrukcijas aģentūra – bilance 2003. gada 31. decembrī un 2002. gada 31. decembrī

(EUR 1 000)

Aktīvi	2003.	2002.	Pasīvi	2003.	2002.
Pamatlīdzekļi			Pamatkapitāls		
Pamatlīdzekļi pēc to iegādes vērtības ⁽¹⁾	3 877	3 400	Pašu kapitāls ⁽¹⁾	1 771	1 960
Amortizācija ⁽¹⁾	- 2 106	- 1 440	Finanšu gada atlikums	- 140 951	- 112 908
Starpsumma	1 771	1 960	Starpsumma	- 139 180	- 110 948
Apgrūbāmie līdzekļi			Īstermiņa saistības		
Pārējie debitori	56	58	Apropriāciju automātiski pārnesumi (III sadaļa)	345 271	338 112
Avansi	57	53	Apropriāciju automātiski pārnesumi (I un II sadaļa)	1 521	2 244
Atgūstamais PVN	23	26	Pārējie kreditori	5 002	49
Starpsumma	135	137	Starpsumma	351 794	340 405
Likvidie līdzekļi					
Bankas konti	210 664	227 307			
Skaidra nauda	44	53			
Starpsumma	210 708	227 360			
Kopā	212 614	229 457	Kopā	212 614	229 457

⁽¹⁾ Pamatlīdzekļi pēc to iegādes vērtības un amortizācija 2002. finanšu gadā ir pārrēķināta pēc 2003. finanšu gadā piemērotajām aprēķina metodēm.

NB: Kopsummā atšķirības ir noapaļošanas dēļ.

Aģentūras dati: Šis tabulas sniedz kopsavilkumu par datiem, ko Aģentūra ir norādījusi savos finanšu pārskatos.

AĢENTŪRAS ATBILDES

8. Tā kā Aģentūrai nav savas budžeta pozīcijas EK budžetā, ikgadējā budžeta veidošanas procedūra notiek vienīgi tās valdē Komisijas pārraudzībā. Šajā sakarā Aģentūra iesniedz tās budžeta projektu kā dažādu apropriāciju summu, kam tiek pievienots "iespējamo maksājumu plāns par dažādām saistībām", pilnīgā saskaņā ar Komisijas praksi. Taču šis sadalījums nav redzams, kad tās gada budžetu publicē speciālajā *Oficiālā Vēstneša* numurā, kas veltīts aģentūrām, jo tajā lietotais formāts vairumam aģentūru nediferencē apropriācijas. Pašreiz Aģentūra ir veikusi pasākumus, lai izskaidrotu tās operāciju finansiālo nodrošinājumu. Lai saskaņotu rīcību ar ABAC pieeju, apvienotā ieņēmumu un izdevumu budžeta sagatavošana visam periodam pabeigs 2004. gadam un izmantos par sākotnējo bilanci 2005. gadam.

9. Aģentūra ir pilnībā novērsusi trūkumus, uz kuriem norādīja Revīzijas palāta un tagad izmanto datorizētu divkāršo grāmatvedību vienlaikus ar budžeta programmu SI2. 2004. gada pirmajā pusgadā šajā grāmatvedības programmā tika ievadīti 2003. gada grāmatvedības dati, un uz to pamata izveidoti 2003. gada noslēguma pārskati. Šajā kontekstā tika apstiprināta ar iepriekšējo sistēmu sagatavoto datu integritāte (pilnība un ticamība).

10. Summa 52,4 miljoni EUR ir 2000. gada kopējie maksājumi visiem šiem starpniekiem. No tiem tikai 15 miljoni EUR ir samaksāts Aģentūras izveidotajām organizācijām (3,71 miljoni EUR 2003. gadā). Pagaidu piederības noteikumu pielietošana attiecībā uz Aģentūras izmantotajiem fondiem katrā ziņā pasargāja Kopienas intereses, kamēr fondus varēja droši pārskaitīt pārvaldības iestādēm. Aģentūra integrēs šo fondu novērtējumu un atskaitīsies par to izlietojumu tās finanšu atskaitēs sākot ar 2004. gadu. No divpadsmit "speciālajiem fondiem" trīs bija slēgti pirms 2003. gada beigām; pārējo fondu nenoslēgtā bilance 31.12.2003. bija 5,87 miljoni EUR, kas tika gandrīz pilnībā likvidēta līdz 2004. gada beigām.

11. 2003. gadā Aģentūras grāmatveža amats tika ievērojami pilnveidots, pieņemts iekšējais kontrolieris, iegādāti jauni grāmatvedības līdzekļi, reorganizētas finanšu un vispārējās uzskaites grāmatas un pārskatīta pienākumu sadales sistēma. 2004. gadā Aģentūra turpināja strādāt pie tā, lai tālāk uzlabotu savu finanšu pārvaldības sistēmu, sevišķi, uzlabojot grāmatvedības dienestu.

12. Šī iestāde tika izveidota 2000. gadā tūlīt pēc kara, kad nedarbojās neviena banku sistēma. Kad stāvoklis uz vietas pakāpeniski uzlabojās, šīs iestādes pārvaldībā tika ieviesti uzlabojumi. Faktiski ERA kā daļu no tās aktīvās programmas uzraudzības 2002. gadā pasūtīja auditu (kura atskaite ir Revīzijas palātas konstatējumu pamats), kas ietvēra fonda pārvaldības pārskatu. ERA tik tiešām reaģēja ar zināmu novēlošanos. Tam par iemeslu bija vēlā audita atskaites saņemšana. Uz šo konstatējumu pamata ERA deva norādījumus tās konsultantiem veikt koriģējošas darbības.

13. Par pirmo Revīzijas palātas konstatējumu kategoriju Aģentūra ir veikusi maksājumus sabiedriskajām organizācijām apstākļos, kas ir atšķirīgi no līgumā paredzētajiem. Tas tika darīts, lai labāk saskaņotu maksājumu grafiku ar naudas plūsmas vajadzībām un iesaistīto organizāciju iekšējiem noteikumiem, tādā veidā izvairoties no projekta izpildes kavējumiem. Citos gadījumos Aģentūra uzskatīja līgumslēdzēja iesniegto tehnisko un finanšu informāciju par pamatā līdzvērtīgu līgumā oficiāli paredzētajiem iesniedzamajiem dokumentiem. Turklāt dažos gadījumos vietējie likumi un noteikumi nedeva Aģentūrai iespēju iegūt apstiprinātos dokumentus, kas atbilst ES standartam. Otrā kategorija, kas veido lielāko daļu no Revīzijas palātas konstatējumiem, attiecas uz sagādes aģentu līgumiem. Šāda veida līgums vairs netiek izmantots, kopš 2003. gada 1. janvārī stājās spēkā jaunā Finanšu regula. Daži no šiem līgumiem ir jau izbeigti un citu nenokārtotā bilance pašlaik tiek likvidēta. ERA pieeja vienmēr ir bijusi vērsta uz efektīvu projektu pārvaldību (bieži vien grūtos un laikā ierobežotos apstākļos), vienlaikus ņemot vērā atbilstošos noteikumus. Tai pašā laikā Revīzijas palātas ieteikumi tiek pienācīgi ievēroti. Tiks pieliktas sevišķas pūles, lai nodrošinātu maksājumu izpildi atbilstoši līgumu noteikumiem.

14. Lielākā daļa Revīzijas palātas konstatējumu attiecas uz konkursiem un novērtējumiem, kas veikti pirms 2003. gada. Dažos gadījumos Aģentūra pieņēma EK noteikumu interpretāciju, ko piedāvāja Novērtējuma komitejas, atšķirīgi no Revīzijas palātas izpratnes. Tā rezultātā dažus uzņēmumus izslēdza. Attiecībā uz pretēji Aģentūras gribai projektu atstājušo grupu vadītāju nomaiņu, kas dažreiz notiek, ERA uzskata, ka piedāvātais jaunais eksperts praktiski bija vienlīdz spējīgs veikt līguma efektīvu izpildi. Aģentūra nozīmē dalībai novērtējuma komitejās ne tikai savus pieredzējušos nozares darbiniekus, bet arī neatkarīgus ekspertus vai kompetentas personas, kuras ir izraudzījušas attiecīgo valstu varasiestādes. Centrālo pārraudzību un vadību tagad veic vecākais sagādes konsultants, kas tika pieņemts darbā 2004. gadā, lai vēl vairāk uzlabotu atbilstošo iekšējās kontroles sistēmu.

15. Šis konstatējums attiecas uz vienošanos par dotācijas nolīgumiem ar ANO Misiju Kosovā un citām starptautiskajām organizācijām, kas tika parakstītas pirms 2003. gada atbilstoši EK praksei (EK noteikumiem). Kad Aģentūra konstatēja problēmas dotācijas nolīgumu izpildē, pēc strīdīgo jautājumu atrisināšanas tika veiktas korekcijas, saskaņojot tās ar saņēmēju. Ievērojot Revīzijas palātas konstatējumus, nākotnē Aģentūra rūpīgāk uzraudzīs šo dotāciju nolīgumu izpildi.

16. Kā redzams no Revīzijas palātas piezīmes, delegāciju skaita samazināšanas process tika uzsākts jau 2003. gadā. Tas tika pabeigts 2004. gada februārī, un kopš tā laika kopumā ir tikai 20 delegācijas un apakšdelegācijas, kas ļauj atbilstoši īstenot pieņemto darbplūsmu (finansējuma plūsmu).
